Mamak Askeri Cezaevinden kaçan Mustafa Pehlivanoğlu ele geçti

İDAM MAHKUMU KAÇAK,ÜGD HUKUK MASASI ŞEFİYLE BİRLİKTE YAKALANDI

● Yurtaslan'ın itiraflarında Erdem Şenocak'ın cezaevlerinden kaçırılmaları organize eden Hukuk Masası Şefi olduğu açıklanmıştı

(YAZISI 6.SAYFADA)

● Pehlivanoğlu kaçtıktan sonra kendisini Eskişehir ve Kütahya Ülkü Yolu Dernekleri Başkanlarının sakladıklarını itiraf etti

★★

Aydınlık

Kuruluş yılı: 1921
Kurucusu: ŞEFİK HÜSNÜ

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

SALI 19 AĞUSTOS 1980
10 LİRA

POLONYA 1970

GDANSK GREVCİLERİ GİEREK'İ NASIL TERLETTİ? (9 saatlik toplantının ses bantları)

YARIN Aydınlık'ta

MHP Merkezindeki adam itiraf'a devam ediyor

20

Kaçışlar için Adana Cezaevine 50 bin lira sokuldu

● *Adana Cezaevinden kaçışı düzenleyenler Osman Balcı, Muhtar Sezai, Battal Aslan ve Veysel'dir*

Adana Cezaevinden adam kaçırma

İTİRAF için ne diyorlar?

CHP İstanbul Milletvekili Doğan Onur:

"İtiraf dizisi kamuoyunda ilgiyle izlenen bir yayın oldu. Yetkili mercilerin harekete geçmesini bekliyoruz. Bugünkü iktidarın, hükümetin işin içine girmiyeceği bir durumda yargı organları ve Anayasal kuruluşlar harekete geçip tepkilerini göstermelidirler."

"İtiraf" Alman Televizyonunda

FRANKFURT (ÖZEL)

ALMAN Televizyonu gazetemizde bir süreden beri yayınlanan ve kamuoyunda geniş yankı uyandıran ÜGD Hukuk Masası Başkanı Ali Yurtaslan'ın İtiraf'ına yer veriyor.

Ali Yurtaslan'ın MHP'yi zor durumda bırakan açıklamaları 26 Ağustos Salı günü saat 22.30'da Alman Televizyonunun en çok izlenen birinci kanalında canlı bir şekilde yayınlanacak.

"İtiraf" TKP'yi de çelişkiye düşürdü

● TKP'nin Sesinin yorumunda Ali Yurtaslan için bir yandan "faşist cani" bir yandan "kandırılmış emekçi çocuğu deniliyor"

ANKARA (ÖZEL)

TKP'nin Sesi Radyosu, Ali Yurtaslan'ın itirafları konusunda kendi kendisiyle çelişkiye düşen bir yorum yayınladı.

(Devamı S. 6 Sü. 1'de)

● Yunus, "İbrahim Songür askerleri kafakola aldı. Ülkücü olmayan askerlere de para verecek" dedi

Ali Yurtaslan'ın itirafının bugünkü bölümü, MHP'nin cezaevlerinden adam kaçırma faaliyetlerinin bir kesimini daha açıklığa kavuşturuyor. Ali Yurtaslan'ın açıklamaları ile Adana Cezaevinde erlere rüşvet verildiğini ve bu amaçla cezaevine gizli yollardan 50 bin lira sokulduğunu öğreniyoruz. Ali Yurtaslan olanları şöyle anlatıyor:

ADANA CEZAEVİNDEN ADAM KAÇIRMA

1980 yılı Mayıs ayı sonunda Adana'ya gittiğimde Osman Balcı bana şu anda MHP'nin Adana'daki faaliyetini yürütenlerin 4 kişi olduğunu söyledi. Bunlar: Kendisi, Battal Aslan (MHP Adana Merkez İlçe Sekreteri), Veysel ve Yavuzlar Mahallesi eski Muhtarı Sezai'dir.

"Bu gidişimde Adana MHP eski İl binası olan ve şu anda gençlik kolları binası olarak kullanılan binada oturuyordum. Yanıma Yavuzlar Mahallesinin başkanı olduğunu söyleyen Veysel, buranın eski muhtarı Sezai ve Battal Aslan geldiler. Bu sırada yanımıza Yavuzlar Mahallesinde oturan Arzu isimli bir kadın geldi. Arzu Adana'da herkesin tanıdığı ve sevdiği bir kadındır. Yurtaş Fabrikasında çalışır. Kocası da aynı fabrikada çalışmaktadır. Arzu, Yavuzlar Mahallesine devamlı silah

(Devamı S. 6 Sü. 5'te)

BAŞYAZI

"Cesur Türk Basını"

Doğu Perinçek

SAYIN Bülent Ecevit, cumartesi günü yaptığı basın toplantısında "Türk basınının cesaretini" övüyordu.

Türk basınının cesur yayınlarını görebilmek için büyük gazetelerin son günlerdeki birinci sayfalarını şöyle bir karıştırıyorum. Elimde cesur gazetelerimizden Günaydın, Tercüman, Hürriyet, Yeni Asır ve Milliyet var.

Bayram öncesi, 10 Ağustos günü cesur bir manşet: "Hangisi güzel?" Kızarmışlığıyla bir ayrı güzellik kazanmış Monaco prensesi Caroline mi, yoksa Caroline'nin kocasını elinden alan fettan kadın Kostarikalı esmer Faccio mu? Çapkın Junot, karısı ile birlikte sosyete balosuna gitmek yerine, Kostarikalı esmer güzeliyle felekten birkaç gün çalmak için Kuşadası'na gelmiş. Caroline ise, baloda ünlü aktör Gregory Peck ile konuşmamış. Çapkın Junot hangisin-

(Devamı S. 6 Sü. 1'de)

YARIN: Ankara'daki tarama, bombalama öldürme olayları ve failleri

12'DEN

İntikal Sürati

Ali Elverdi, "Sıkıyönetim içinde birkaç çürük yumurta vardı, temizlendi" diye buyurmuş.

Hazrette intikal biraz geç, kusuruna bakmayın, beş yıl önce emekliye ayrıldığını yeni idrak ediyor.

Nişancı

GENEL YAYIN YÖNETMENİMİZİN MSP GENEL BAŞKANI İLE RÖPORTAJI

Erbakan: "Erken seçim kararı alınırsa hükümeti düşürürüz"

● *"Seçim kararı ya bu hafta alınır, ya da seçimler normal zamanında yani haziranda yapılır"*

● **"AP'nin erken seçim görüşmelerine tam kadro geleceğini sanmıyorum"**

● **"Bitmiş olan Demirel, Ecevit'in hataları yüzünden yeniden dirildi"**

● **"AP'nin içinde bir grup erken seçim istemiyor"**

Oral Çalışlar

ERKEN seçim tartışmalarının alevlenmesiyle birlikte siyasi hayatımızda yeniden ön plana çıkan "anahtarlı" partinin lideri Sayın Necmettin Erbakan'la Meclisteki Genel Başkanlık odasında, MSP Grup Başkan Vekili Sayın Hasan Aksay'ın da bulunduğu bir görüşme yaptık. Erbakan erken seçim önergesini AP'den önce vermiş olmanın neşesi içindeydi. "Şimdi AP elimizden kaçamaz" derken gözleri parlıyordu.

Erbakan çeşitli konularda ne düşünüyordu, gerçekten erken seçim istiyor muydu? Bu da yeni bir gövde gösterisi miydi? Hocanın kafasında neler vardı? Bütün siyasi çevreler gibi biz de merak ediyorduk. Her so-

(Devamı S. 6 Sü. 3'te)

Erken seçim tartışması Mecliste...

TİKP: "Erken seçim çözüm değildir"

ALİ ELVERDİ'DEN İNCİLER:

● *Anayasa Komisyonu MSP'nin erken seçim önergesini görüştü*

● *AP Grubu erken seçim kararı aldı, CHP Grubu da erken seçimi tartışıyor*

ANKARA (ÖZEL)

AP ve MSP birbirini erken seçime yan çizmekle suçlarken, TİKP Başkanlık Kurulu yayınladığı bir bildiriyle erken seçimin çözüm olmadığını belirtti.

Dün toplanan AP ve CHP grupları erken seçim konusunda grup görüşünü belirlemek üzere tartışmalara başladılar. Anayasa Komisyonu da MSP'nin 26 ekimde erken seçim yapılması için verdiği önergeyi görüşmeye başladı.

Türkiye İşçi Köylü Partisi Başkanlık Kurulu tarafından yayınlanan bildiride, erken seçimin Millet Meclisinin gündemine geldiği hatırlatıldıktan sonra şöyle denildi:

"Ekimde yapılacak olan bir erken seçim, herhangi bir partiyi tek başına iktidara getirmeyecektir. Bu açıdan durum değişmeyecek, ülkemiz koalisyon hükümetleriyle yönetilmeye devam edecektir.

"Erken seçim toplumumuzun terör ve ekonomik bunalımdan kurtulması için bir çıkış yolu değildir. Bu nedenle erken seçime gitmek, seçimin bir çözüm olmadığını kanıtlamak isteyen parlamento düşmanlarının işine yarayacaktır. Parlamento ve seçim mekanizmasının yaşamasından yana olanlar, bu kurumlara olan güvenin sarsılmaması için uyanık davranmak zorundadırlar.

"Bugün ülkemizin sorunları, tek bir sınıfın,

(Devamı S. 6 Sü. 4'te)

Yanlış anlamayı yine demokratça ortadan kaldırabilirsiniz

Muhterem gazetenizin 29 Temmuz 1980 tarihli nüshasında ve "Aydınlık Meclisi" köşesinde okuduğum "Demokratik tutumumu bacım yanlış anladı" başlıklı tartışmaya hoşgörülerinize sığınarak katılmak istiyorum. Ama, her şeyden önce adı ve içeriği ile AYDINLIK GÜNLER vadeden Sayın Aydınlık gazetesi yazarlarını ve Aydınlık Meclisi köşesini kutlamak istiyorum. İzlediğiniz aydınlıklı yol, aydın olsun, ülkemize aydınlıklar getirsin. Başta anarşi, işkence pahalılık olmak üzere türlü baskılar ve karanlıklar içinde kıvranan ulusumuz, gerçek bir aydınlığa susamış durumdadır. Bu susamışlığı Aydınlık gazetesi tümüyle ve fazlasıyla gidermeye çalışmaktadır. Umarız ki; ülkeyı yönetenler Aydınlık'ın saçmakta olduğu aydınlıklardan aydınlanırlar da hem kendilerini, hem bizleri, hem de ülkeyi karanlıklardan kurtarırlar...

Şimdi gelelim "Aydınlık Meclisi" köşesinde değinmek istediğim konuya:

"Demokratik tutumumu bacım yanlış anladı" demekte haklısınız kardeşim. Ama, bacınız da en azından sizin kadar haklıdır. Sizi aldatan amca oğlunuzun annesidir. Siz törelerinize göre durumu sormuş, öğrenmiş ve iki genç arasında mutabakat olduğunu öğrenmekle "OLUR" vermişsiniz. Belki bacınızın sizin araştırmanızdan haberi yoktur, o nedenle bu durumu yine demokratça bacınıza anlatıp "yanlış anlamayı" ortadan kaldırabilirsiniz. Bununla birlikte hemen yengenize giderek gerçek dışı anlatımlarla yanıltıldığınızı, kardeşinizin bu birleşmeyi kesinlikle istemediğini akrabalığa yaraşır şekilde ve demokratça izah ederek sözünüzü geri aldığınızı belirtmeniz iyi olur.

Aydınlığa kavuşması gereken ikinci bir nokta daha var: Hekimler, akrabalar arasındaki evlenmelerin iyi sonuç vermediğini ileri sürmektedirler. Akrabalıklar arasındaki evlenmelerde soy, giderek dejenerasyona uğramakta imiş, doğacak çocuklarda birtakım organ eksiklikleri ve ölümler olurmuş. AYDINLIK MECLİSİ'nin bu konuyu da hekimlere danışarak aydınlığa kavuşturacağını umuyor, her şeyin gönlünüzce olmasını diliyorum. Teşekkür ve saygılarımla aydınlık günlere...

Öz-GÜR-NUR

AYDINLIK– Öz-GÜR-NUR rumuzuyla yazan değerli okuyucumuz akraba arası evliliklerin doğurduğu sakıncalar gerçekten önemli bir sorun. Bazı yörelerde, buralara hizmet götürülmediği ve halk aydınlatılmadığı için de pek bilinmeyen ve kötü sonuçları kader olarak kabul edilen bir olay. Böylesine önemli bir konuyu hatırlattığınız ve gündeme getirdiğiniz için teşekkür ederiz. Doktorumuz Nadir Paksoy'a ilettik. Akraba evliliğinin sakıncaları "Halk Sağlığı" köşemizde geniş ve ayrıntılı bir şekilde açıklanacak.

Değerli okuyucularımız, kardeş ağabey tartışmasında çok güzel fikirler çıkıyor, Urfalı okuyucumuz da gazeteye gelerek mektupları daha yayınlanmadan merakla okuyor. Bu tartışmayı daha sürdürmeyi istiyordu. Ancak biliyorsunuz çok önemli bir itiraf yayınlanıyor gazetemizde. Halkın en önemli sorunu olan varlığını sürdürme, yaşama, canını koruma çabası geçim derdinin de, tüm bozuklukların da üstüne çıkmış durumda iken, bir cinayet örgütünden kendini kurtararak, tüm tehlikeleri göze alarak itirafta bulunan Ali Yurtaslan'ın anlattıkları büyük yankılar uyandırıyor. Bu büyük itiraf ile ilgili sorular soran mektuplar geliyor gazetemize. Bizzat Ali Yurtaslan'ın , daha önce itirafta bulunmuş Adnan Özçiftçi ve Ömer Tanlak'ın da halen bu cinayet örgütünde yer almış arkadaşlarıyla tartışması sanırız itiraflarda yer almayan ama gençliğin bir kısmının nasıl faşistleştirildiklerini ve bu tuzaktan nasıl kurtulamadıklarını ortaya çıkaracak. İnsanlık dışı cinayetleri işlemeye zorlanan ve bir kurt şeklinde kafalara çizilen bu gençlerin gerçek duygu ve düşüncelerini anlamamıza, böylece bu gençlerle arada bir diyalogun kurulmasına da yol açacağı düşüncesiyle Urfalı okuyucumuzun mektubuyla ağabey-kardeş tartışmasına son vererek yeni bir tartışmayı açıyoruz.

"İTİRAF HAKKINDA NE DÜŞÜNÜYORSUNUZ?" Mektuplarınızı yine Aydınlık gazetesi Aydınlık Meclisi köşemize bekleriz.

İstanbul'dan yazan Urfalı

Fikirlerinizden çok yararlandım

Aydınlık Meclisinin 29 Temmuz 1980 tarihli köşesinde yayınlanan yazımdan dolayı bana fikirleriyle yardımcı olan çeşitli yörelerden arkadaşlara öncelikle teşekkür eder, saygılarımı sunarım. Ayrıca Aydınlık'ın açıklamaları ve yaptığı bu hizmetten dolayı sayısız teşekkürler...

Mektuplardan arkadaşların gerçekten iyi anlayarak, değerli fikirleriyle beni bulunduğum ortamdan aydınlığa kavuşturdular. Ben de şuna iyice inandım. Gidip bizzat bacımla görüşerek ona gerçeği anlatmalıyım. Ve onu da demokratik düşüncelerle donatmalıyım. Teyzemi ve amcaoğlumu da bu meselede aydınlatmak gerekir kanısındayım.

Gelen açıklamalarla birlikte bazı tasarılar yaptım. Ve ilk olarak amcaoğlumu ikna etmeyle işe giriştim. Ve ona bacımın mektubunu anlattıktan sonra "Bak amcaoğlu, senin annen dedi ki birbirlerini seviyorlar. Ama görüyorsun ki bacım seni istemiyor. Bu durumda senin yapacağın tek şey, bu işten vaz geçmek olacaktır" dedim. Gerçi bu sözlerimi hazmedemedi ama, olsun, zamanla alışır.

Tasarılarımın diğer bölümlerini ise gidip bacıma meselenin aslını kavratmak teşkil ediyor.

Saygılar ve devrimci selamlar.

düşünce dünyası

ÜÇ TOPLU TABANCA

Abdullah Rıza Ergüven

(Stockholm Üniversitesi Öğretim Görevlisi)

ŞİİR sözcüklerle yazılır. Sözcüklerin yanyana gelişi ne de olsa şiirin varsıllığını oluşturur. Her biri bir anlam taşıyan sözcüklerle kurar şiirini ozan. Çeviri şiirde de öyle! İşte bu şiirin ilk doğuşu. Bu dönemde şiir ancak ozana göre vardır. Okuyucuya ulaşmayan bir şiirin varlığından sözedilemez. Şiir okuyucuya ulaşınca ikinci kez doğmuş olur. Gerçekte bir olan bu iki şiir birbirinin tıpkısı mı? Şöyle diyelim: Ozanın A şiiriyle okuyucunun algıladığı eş A şiiri arasında tıpkılık bulabilir miyiz? Hiç sanmıyorum! Dahası var: Yazanla okuyucunun ekin düzeyi, şiir anlayışı, gelenek ve görenekleri arasında bir ayrım olunca, şiirin alınyazısı nasıl olacak? Öyle ya ozanın çevresi, yaşamı, görüşü, duygu ve düşüncesi; eski çağlardan bugüne ulaşan gelenek ve görenekleri şiirin özünü oluşturur. Bundan sonra da okuyucu-eleştiricinin beğenisi, anlayışı, ekini, şiiri algılama yeteneği, cömertliği, kıskançlığı vb... sözkonusu. Böyle iki uçlu bir ortamda şiirin durumu ne olacak?

İsveçli yazın araştırıcısı Gunnar Hansson, "Şiir ve Okuyucu" adlı yapıtında şiirin insandan insana "bildiri" olduğunu söyler. Verici yazar, alıcı da okuyucu! Şiiri yaşamak, duymak, okumakla gerçekleşir. Okuma sürecinde şiir, rengini, havasını verir okuyucuya. Bu da okuyucunun (eleştirici vb..) algısına, o andaki tinsel durumuna, kişisel katkısına vb... bağlı. Şiir çevirisindeyse, durum büsbütün güçleşir! Üç seçenek araya girer iki seçenek yerine! Yabancı ozanın dünyası, çeviricinin dünyası, okuyucunun dünyası. Ayağın çarşafa dolaşması gibi bir şey!

Gunnar Hansson eleştiriciyi de oturduğu "tahtından" alaşağı ederek okuyucu düzeyine (gerçekte öyle) indirgediği için sevilmeyebilir! İskandinav ülkeleri neyse ne ama, güney ülkelerinin (özellikle Akdenize komşu ülkeler) saldırıcı, sert eleştiricileri (okuyucu-eleştiricileri) Hansson'un görüşüne dayanamaz belki! Şiir; okuyucunun algılamasından, yorumundan, anlayış yeteneğinden daha çoğunu veremediğine göre şiirin anlamı, içeriği okuyucuda (eleştiricide) tutuklanmış oluyor! Suyu emen süngerler gibi! Süngerden suyu çekmek bir sorun değil ama; şiirin güzel duyusallığını, içeriğini, anlamını emen okuyucu-eleştiriciden onları bir bir nasıl çekip alacağız? Üstelik okuyucu-eleştirici sıkışıp darda kalınca "bence", "benim düşünceme", "bana", "yorumuma göre" ya da "bence o şiirin çevirisi" demek gereğini duyarak paçayı kurtarmış oluyor! Bütün bunlardan açıkça anlaşıldığına göre okuyucu-eleştirici şiiri kendi sınırları içinde, sınırlı yeteneğine göre yorumlayabiliyor. Pek doğal olarak okuyucu-eleştiricinin o andaki tinsel durumu da çok önemli! Şiiri ne zaman (sabah, öğle, akşam, gece) okuduğu da algılanmayı, yorumu etkiler! Çevresiyle ilişkileri bile! Edindiği arkadaşları, dostları bile!

Kimilerine göre şiirin yapısındaki derinlik önemli... Kimilerine göre karmaşıklık, keskinlik... Kimileri erotik, sevi şiirlerinden hoşlanır. Her şiir, eş yeğinlikle sarmaz okuyucuyu! Bir de okuyucu-eleştiricinin şiiri okurken Ben-tini'nin durumu önemli: Kızgınlık, sinirlilik, kıskançlık, artdüşünce vb...

Cemal Süreya "Eluard'dan Şiirler' yazısına "mış"la başlamış! Burdaki "mış", dilbilgisindeki "söylenti" değil, doğrudan doğruya küçümseme eki! Böyle olduğunu kendisinden öğrendik: ".... Bununla Abdullah Rıza Ergüven'in çalışmasını küçümsemiş mi oluyorum? Değil. Hatta söyleyebilirim ki bu çevirilerin kimi yerlerinde yükseldiği dil düzeyi kendi şiirlerindekini aşacak nitelikte geldi bana." Tam okuyucu-eleştirici tipi! Kararı kesin değil, "geldi bana" diyor!

"ELUARD'DAN ŞİİRLER" yapıtımdaki "Özgürlük" çevirimi örnek göstererek "Aslındaki elektrik gücünün, çağrışım değerlerinin olmadığını, Eluard'ın metninde sözcüklerin birbirini beslediğini, çeviride bunu göremediğini (algılama!), Türkçede organik bir yapı kazandırılmadığını" ileri sürüyor! Ama göstermiyor şu, şudur diye! Sonra da yergileri birbirini kovalıyor "dünya maçına" çıkmış gibi! Ya eleştiri anlamı değişti ülkemizde, ya biz eleştiri nedir, bilmiyoruz! Eleştirinin saldırıyla ilgisi ne? Kahverengi pipolu, babacan Demir Özlü'ye ne bu dedim? "Ohooo!.... dedi, siz bilmiyor musunuz! Yazıncılar kalemleriyle birbirlerini vurup kırıyorlar Türkiye'mizde... Onlar arasında gene Süreya zemzemle yıkanır!" Baka kaldım! Erol Sever'le Hilal Altan da yanımızdaydı! Bir Özer Yavuz yoktu!

Gerçi, İsveçli gökbilimci Prof. Kerstin Fredga (Eric Dyring'le birlikte) Güneşte 705 milyon ton hidrojenin 700 milyon ton helyuma dönüşerek Güneş kümesinin saniyedeki ortalama yitimini 4-5 milyon ton olarak buldu ama, sonuç insan belleğini aşan duygun araçlarla saptanıyordu. Küme yitiminden sözederken Güneşe saldırmadı Fredga! Gerçekte, insanlığın ilkel çağından kalma saldırı! Homo sapiensden de (Düşünen insandan) öncesine gider! Çoğu devletler yeryüzünde bugün bu ilkel çağın psikozu içinde yaşamakta!

Liberte'nin (Özgürlük) ilk dörtlüğü:

> Sur mes cahier d'ecolier
> Sur mon pupitre et les arbres
> Sur le sable sur la neige
> J'ecris ton nom

Özgürlük'ün ilk dörtlüğü:

> Okul defterlerime
> Sırama ağaçlara
> Kumlar karlar üstüne
> Yazıyorum adını

Eluard bu ilk dörtlükte genel olarak "r" sesleriyle uyumu sağlıyor. Yedi "r" sesi var! Çevirimdeki "r" seslerinin sayısı da yedi. Üstelik Eluard'ın ilk dizesindeki iki "r" sesi boğuk (okunmuyor). Eluard'ın ilk dizesindeki iki "k" sesine karşılık çeviride bir "k" sesi duyuluyor. Gerçi, şiir bütün bunlara bağlı olan bir şey değil ya! Neyse... "Defterlerime" sözcüğünü "etekliğime" çevirerek "Okul etekliğime" deseydik, "anlamın ırzına" geçmiş olmaz mıydık? O zaman Eluard birden, Elisabeth'e dönüşmüş olmaz mıydı?

Çevirideki elektrik gücüne gelince! Prof. Kerstin Fredga, bir bölüm güneş kümesinin yitimiyle ortaya çıkan enerjiyi (ışık) saptamaya çalışırken; duygun elektronik araçlarından, binlerce uzmanın sayısız laboratuvar çalışmalarından yararlanıyordu. Ama Abdullah Rıza Ergüven'in çeviri dizelerindeki "elektrik gücü" yitimini neye göre değerlendiriyordu Süreya? "Mektepli" bir dilci de değildi üstelik? "Kazanılmayan örgensel yapı" nın değerini belirlemede sınırlı okuyucu-eleştirici durumuna düşen-hınzır(!) Gunnar Hansson'a göre-Süreya'ya nasıl inanılabilirdi?

Altı yüz yıl önce Freud'ü (1856-1939) muştularcasına, insanda "ben"in de "ben"i olduğunu söyleyerek:

> Beni bende demen bende değilim
> Bir ben vardır bende benden içeri

"benlik bölgesi"ne daha 13. yüzyılda iner Koca Yunus! Biliyoruz Yunus'un dediği gibi, "Bir Süreya var Süreya'dan içeri". "Ergüven'in çevirilerinde öz Türkçe sevgisi göze çarpıyor ama..". Ya da söyleyecek hiç bir şey bulamazsa "Eluard'ın, Abdullah Rıza Ergüven'e gitmediğini" söylüyor! Bir yerde, "nedamet" duyarak, "Ergüven'in başka bir ozanı daha iyi çevirebileceği (Aragon olmasın! Severim Aragon'u)" üzerine kestirmelerde bulunuyor. "Belki"leri olumsuzluğu pekiştirmek amacıyla kullanarak "sanat serüvenini irdeliyor Ergüven'in: "... Bilinçsiz ama.. Kaynaşmamış... Kaynaşmamış... Uzay terimleriyle (Yer, toprak terimlerini şimdiye değin sanki hiç kullanmamışız gibi!...) yaşama yeniden dadanma... (Aç tavuğun darı ambarına dadanması gibi) "Serüveninin bir bölümü yadsıma vb.." "...Eluard'dan Şiirler"in dördüncü sayfasında (Abdullah Rıza Ergüven'in Öbür Yapıtları) başlığı altındaki listede eski kitaplarının adlarını anmadığını" söylüyor. Bu da öküzün altında buzağı aramak gibi bir şey!... Başka yapıtlarım yok ki... Olmayan yapıtları nasıl anayım? Gavurun kalpazanı da böyle suçlamaz adamı İsveç'te! Eskiden kitaplar yayımlamışım da sonra yadsımışım! Bunu vurgulamak istiyor! Böyle olsa bile suç mu? Dünya her gün yerini değiştirmekte! İnsan her gün yenileyebilir kendini! Değişmeyen ne var doğada? Yenileşemeyen bağnazlaşır eninde sonunda! Kurur, çürür...

Çoğumuz bilir ya olsun.. Gene de yarar var yinelemekte Mevlana'yla ilgili bir öyküyü ,Mevlana'nın öğrencilerinden Süryanos'u bir gün Kadı'ya götürmüşler. Kadı, "Sen Mevlana'ya tanrı diyormuşsun, doğru mu?" diye sormuş. O da "yalan" demiş, ben Mevlana'ya tanrı demedim, tanrıyı yaratandır, dedim. Tanrı benim ama bunu yıllardır bilmiyordum. Bana tanrı olduğumu Mevlana öğretti". Süryanos'u sapıttı zannederek salıvermiş Kadı. Süryanos, başından geçenleri Mevlana'ya anlatınca, o da: "Kadı'ya deseydin ki, demiş "Yazıklar olsun sana, eğer sen tanrı olamadıysan!"

Anam böyle derdi çocukluğumda, Avanos'ta; yaşlı bilgeler gibi: Harmanı olmayanın denesi olmaz oğlum! Ne yapalım Süreya tanrı olamadıysa, bizim mi suç?...

HALKIN SESİ

GAZETEMİZİN SAHİBİ 45 MİLYON HALKTIR

Suçsuz sebepsiz yere cezaevinde yatmaktayız

Uzun zamandan beri cezaevinde yatmaktayım. Ben, Kayseri'nin Pınarbaşı kazasındanım. Bir gün gece faili meçhul bir cinayet işlenmişti. Biz de o gece koyun yayıyorduk. Bu cinayeti bizim üzerimize attılar. Babamla birlikte iki kişi tutuklandık. Daha sonra babam tahliye oldu. Daha sonraları babam, büyük çaplı silah yakalatarak tekrar tutuklandı. Suçu üzerimize atanlar, cinayetin bu silahla işlendiğini iddia ettiler. Otopsi sonucunda cesedin üzerinden 7.65 çapında mermi çıktı. Bunun üzerine babam altı ay yatıp çıktı. Biz ise halen şüphe üzerine Kayseri Cezaevi Birinci kısımda yatmaktayız. Bizden önce 13 kişiyi şikayet etmişlerdi. Bunların hepsi çıktı fakat bizi halen tutmaktadırlar. İlgililerden bu kanunsuzluktan vazgeçmelerini ve bizi tahliye etmelerini talep ediyorum.

Kayseri Cezaevinden
Ömer KORKUT

Türkiye halkı Aydınlık'sız edemez

"MHP ve Kontgerilla", AP döneminde hazırlanan "MHP raporu", "Kahramanmaraş olayları", "Ömer Tanlak ve Adnan Özçiftçi'nin itirafları", "Çorum katliamı".

Yukarıda birer şifre gibi duran başlıklar MHP'lilerin halk düşmanı yüzünü en geniş kitleye teşhir etmekte. Türkiye halkının alınteri Aydınlık'ın Türkiye çapında övgüye değer devrimci bir hizmetinin ifadesidir.

Ve şimdi de bu sınırları aşan bir gazetecilik olayı. "Merkezdeki Adam Ali Yurtaslan".

Bu, halkın 2.5 lirasının neler yaratabileceğine en güzel cevap değil mi? Fazla söze ne hacet. Türkiye halkı Aydınlık'sız edemez. Herşeye rağmen Aydınlık yaşamalıdır.

Başarılarınızın devamını dilerim.

Almanya'dan bir Okuyucu

"Boyun eğmeyene yol yok"

Ben Kilis'e bağlı Demirciler köyündenim. 30.Temmuz 1980 günü muhtarlığımız olan Mertavan köyüne gittim. MHP Gaziantep Milletvekili Cengiz Gökçek'in oradaki köylülerle yaptığı sohbet toplantısına ben de katıldım. Tabii ki, Cengiz Gökçek olduğunu bilmiyordum. Çevre köylere gezmeye gelmiş. "Şu köye şu yapılmalı, bu köye bu yapılmalı" diyordu. Konuşmalarında CHP'nin kendi döneminde hiç bir şey yapamadığını, K.Maraş'ta Alevi–Sünni çatışması yaptırdığını, Deniz Gezmiş'in Yahudi olduğunu, Alevilerin da da önce CHP ye, AP'ye oy verdiğini, sonraları oylarının MHP'ye kaydığını, Alevilerin bundan sonra çekecekleri olduğunu, ondan sonra Türkiye'de bir çok Kürdün, Alevi'nin devleti bölmek istediklerini ve Türkiye'yi komünist yapacaklarını ve bunlara benzer daha bir çok şeyi oradaki sıradan insanlara anlatıyordu. O sırada ben, tüm köylerin yollarının yapıldığını ve kumlandığını, bizim köyün ise Mertavan'la aynı muhtarlık olmasına rağmen yolumuzun neden yapılmadığını sordum. "Sizin köyü konuşmaya gerek yoktur, zaten biliyoruz nasıl olduğunu. Siz CHP'ye daha iyi sarılın bakalım" cevabını verdi. Bu sırada konuşmalarında sizin ileri gelenleriniz yani dedeleriniz bizi bilmem kaç yılında Hacı Bektaştaki toplantıya koymadıklarını, fakat dağlarda silahla bunun hesabının sorulacağı zamanın geleceğini, zaten başladıklarını söyledi. Bunun yanısıra "Bak işte, şuraya sağlık ocağını biz yaptırdık. Buraya şunu götürdük, yani daha doğrusu biz hep çalıştık." Daha sonra Türkiye'de bir sürü karışık milletlerin olduğunu, bu böyle devam ederse iç savaşın daha da hızlanacağını söyledi.

"Bak, şurada şu ilçe başkanlığı Alevidir" diyerek bir sürü yerin yönetiminde Alevilerin olduğunu belirtiyordu. Ben ve bizim köyden birisiyle kendisine yaptıklarının ırkçılık olduğunu, neden hep Alevilikten, Kürtlükten Yahudilikten konuştuğunu sorduk. Ayrıca bizim için hangi parti çalışıyorsa onun iyi olduğunu söyledik. Cengiz Gökçek ise, "Gidin yolunuzu Yahudi'nin birisi yaptırsın. İyi midir?" dedi. Biz de "İyidir" dedik,. Ondan sonra "Çorumdaki, Maraştaki kışkırtıcılardan hesap soracağız, ve soruyoruz da. Zaten Alevilerin göreceği vardır, bundan sonra" dedi ve yanındaki birkaç silahlı kişiyle birlikte karşıdaki Bulamaçlı köyüne gitmek üzere oradan ayrıldı.

Kilis'ten bir okuyucu

Bademli köyü devrimcileri köylerinin mezarlığını onarırlarken

El ele veren devrimciler köylerinin mezarlığını onardılar

Bizler Bademli köyü devrimcileri Belediye Başkanının köyümüzün mezarlığını tamir etmek için harekete geçiremediğini görünce devrimci arkadaşlarla bizzat biz tamir ettik. Mezarlık avlusu yapımında halktan büyük ilgi ve destek gördük. 1960'lardan günümüze kadar cinayetlerin işlendiği, bölücülüğün kol gezdiği bir köyde devrimciler, bölünmeyi yok etmek ve birliği sağlamak için yılmadan kararlı bir şekilde mücadele ettiler. Devrimcilerin birlik mücadelesinin karşısına bilinçli veya bilinçsiz bir şekilde engel olarak dikilen bazı kişiler oldu. Fakat bunlara karşı devrimcilerin kararlı mücadelesi bu engelleri kaldırdı ve dostluğu getirdi.

Birlik yönündeki ilerlemenin en son örneğini de devrimciler köyün yıkılan mezarlık avlusunun yapımında önderlik ederek ve bizzat kendileri yaparak birlik yönündeki ilerlemesini daha da sağlamlaştırmıştır.

Bademli'li Devrimciler

ANADOLU BASINI SESLENİYOR

Polatlı Postası
2.8.1980 — POLATLI

İtiraf!

Ömer Tanlak, Adnan Özçiftçi, şimdi de Ali Yurtaslan korkunç itiraflarda bulunuyor. 8 yıl MHP saflarında kaldığını söyleyen Yurtaslan Ülkücü Gençler Derneği Hukuk Masası Başkanı ve MHP'nin illegal cezaevleri sorumlusu olduğunu söylüyor. Devlet ve ordu içerisinde aynı ülküleri paylaşan bazı görevlilerle bazı işleri planladıklarını anlatıyor. Cinayet şebekelerinin korkunç içyüzünü tüm açıklığıyla en ince detayına kadar anlatan bu genç bugün bu saflarda bulunan, kanlı olaylara bulaşanlara çağırıda bulunuyor.

İdam cezasına çarptırılan silahlı sağ eylemci 2 kişinin Mamak Cezaevinden kaçış arifesine rastlayan bu itiraf dizisi karanlık kalmış birtakım olayları gün ışığına çıkarıyor.

Terör odaklarının ortaya çıkarılmasında büyük çabalar sarfeden "Aydınlık" gazetesinin bu yayını dikkatle izlenmeli, içbarış için çağrıda bulunan bazı çevreler de bu yayında bahsi geçen bazı bilgi ve bulguları dikkate almalıdır.

Ülkesini, vatanını seven tüm sağduyu sahibi vatandaşlar ülkemizde içbarışın sağlanması yolunda elbirliği etmelidir.

Özellikle AP'li vatandaşlarımızın bu yayını dikkatle izlemesini istiyoruz. Çünkü bugün AP iktidarının gölgesinde devlet olanakları şu veya bu şekilde Ali Yurtaslan'ın 8 yıl hizmet ettiği siyasi güce peşkeş çekilmektedir.

Şantaj, cinayet, kaçırma, akla gelmeyecek korkunç yöntemlerle dolu bir itiraf dizisi!

Kimin yayınladığına bakmadan, katı düşünce ve görüşlerimizi bir tarafa atarak, terörün her çeşidine karşıysak bu yayını izleyelim!

YENİCE
2.8.1980 — YENICE

Faşistler gazetemiz idarehanesini yakmak istediler

Geçtiğimiz çarşamba gecesi saat 01.00 sıralarında İnönü Caddesi üzerindeki gazetemiz İdarehanesi ve matbaası kimliği bilinmeyen kişilerce benzin dökülerek yakılmak istendi.

İlgililerden ve yangını söndürmede yardımcı olan vatandaşlardan edindiğimiz bilgiye göre olay şu şekilde meydana geldi. Gece saat 01.00 sıralarında, matbaanın dış bölümündeki çevreler benzin serpilerek ateşe verildi. Elektrik kablolarının bulunduğu yere de Mutlu Akü yazılı bir bidon bırakıldı. Tabandan ve çevrelerden başlayan yangın, hemen genişledi,. Yangının biraz yukarıdaki lokantada çalışan çocuklar tarafından görüldüğü ve bunların konuşmalarını duyan, çevre sakinlerinin ilgililere haber verdiği öğrenildi. Yangın, büyümeden çevreden gelenlerce 20 dakika içinde söndürüldü. Yangın sonunda çeşitli ebatlarda 22 cam, ısının etkisiyle tamamen kırıldı. Elektrik ve telefon kabloları ile çerçevelerin bir bölümü yandı.

Jandarma ilgilileri, olay'la ilgili soruşturmanın sürdürüldüğünü şüpheli kişilerin bulunulmasına çalışıldığını söylediler.

SAMSUN Karadeniz POSTASI
9.8.1980 — SAMSUN

Samsun un fabrikasının yanındaki pislik çukuru için halk vilayetten yardım istiyor

İlimiz Samsun Un Fabrikası yanında bulunan fabrikaya ait pislik çukurunun ölümlere yol açmaması için ilgililerden yardım isteyen mahalle sakinlerinin bugüne kadar isteklerine eğilinmediği bildirilmiştir. Samsun Valiliğinden gazetemiz aracılığı ile yardım istenmesi ve sorunlarının hayati boyutlara ulaşmadan çözüm getirilmesini isteyen mahalle sakinleri bilhassa Sağlık Müdürlüğünün buraya bir ekip göndererek inceleme yapılmasının yerinde olacağını söylemişlerdir.

Aydınlık
BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR BİRLEŞİN

BAYAŞ Basın Yayın A.Ş. adına sahibi ve Genel Yönetmen ORAL ÇALIŞLAR

Yazı İşleri Müdürü: MEHMET ATABERK
Haber ve Makalelerden Sorumlu Müdür: S.AYDOĞAN BÜYÜKÖZDEN
O.GÜRHAN
Müessese Müdürü: ERTÜF.

Adres: Nuruosmaniye Cad. 3/3 Cağaloğlu/İstanbul.
Tel: 26 52 44 26 42 93 İdare Tel: 26 61 78
Dizgi: Aydınlık Ofset Tesisleri. Baskı: İst. Güntur. Dağıtımı: GAMEDA

BÜROLAR
ANKARA: Meşrutiyet Cad. 32/8 Kızılay. Tel: 25 38 69 İZMİR: Özgüler İşhanı 452. Sok. 25/3 Konak: Tel: 13 10 90 - 25 25 54
TRABZON: Cumhuriyet Mah. Kasım Sok. 27/10 Tel: 3900
DİYARBAKIR: Beyazıt İşhanı Kat: 3 No: 30 Dörtyol Tel: 38 57 ADANA Kızılay Cad. 104 Sok. No: 23 Tel: 103 42

İLAN TARİFESİ-ABONE
Başlık yanı 4000 TL. 8 hariç diğer sayfalar st/cm 900 TL. 8. sayfa st/cm 1000TL. Renkli st/cm 1700 TL. Doğum, evlenme, ölüm st/5 cm 2000 TL. Küçük ilanlar kelimesi 30 TL.
ABONE: Yurtiçi 3 aylık 900 TL. 6 aylık 1800 TL. 1 yıllık 3600 TL. Yurtdışı 3 aylık 1125 TL. 6 aylık 2250 TL. 1 yıllık 4500 TL. Dış ülkeler için posta ücreti alınır.

"The New York Times"in Türkiye ile ilgili yorumu

"Demirel terörde parmağı olan bir partinin desteğine dayanıyor"

● "Seçimler büyük bir olasılıkla bu çıkmazı devam ettirecek"

HABER MERKEZİ

TANINMIŞ Amerikan gazetesi "The New York Times"ın 16-17 Ağustos tarihli sayısında "Türkiye'de Anarşi" konulu bir yorum yayınlandı. Yorumda, bu yıl Türkiye'de 2 binden fazla insanın siyasi nedenlerle katledildiği belirtiliyor.

Yorum şöyle sürüyor: "Hükümetin otoritesi öylesine zayıf ki, Başbakan Süleyman Demirel terörde parmağı olan bir partinin desteğine dayanıyor."

Yorumda daha sonra Türkiye'nin jeopolitik önemine değinilerek, Türkiye'nin Avrupa ve Ortadoğu arasında önemli bir tampon görevi yaptığına dikkat çekiliyor.

Batı'nın Türkiye'deki anarşiden kaygı duyduğu belirtilen yazıda, Batılı ülkelerin Türkiye'nin "Kronik hasta" ekonomisine milyarlar yağdırdığı hatırlatılıyor. Kıbrıs meselesinde uzlaşma sağlama çabalarının ise toplumlararası görüşmelerin yeniden başlamasına rağmen aşağı yukarı başarısız kaldığı belirtiliyor.

"The New York Times" gazetesi, yorumunu şöyle sürdürüyor: "Batının Türkiye'deki ekonomik

(Devamı S. 6 Sü. 2'de)

20 ildeki Sıkıyönetim iki ay daha uzatıldı

ANKARA (ÖZEL)

MİLLİ Güvenlik Kurulunun Tavsiye kararı hükümetten sonra TBMM tarafından da benimsendi ve 26 Aralık 1978'den bu yana süregelen Sıkıyönetim 20 ilde iki ay daha uzatıldı. Pazar günü toplanan Milli Güvenlik Kurulu Adana, Adıyaman, Ağrı, Ankara, Bingöl, Diyarbakır, Elazığ, Erzurum, Gaziantep, Hakkari, Hatay, İstanbul, İzmir, K.Maraş, Kars, Malatya, Mardin, Siirt, Tunceli ve Urfa'daki sıkıyönetimin uzatılmasını önermiş, hemen toplanan Bakanlar Kurulu da bunu benimseyerek konunun bir başbakanlık tezkeresi ile TBMM'ye sevkini kararlaştırmıştı.

Dün TBMM'de yapılan oylama ile sıkıyönetim 20 ilde iki ay daha uzatıldı.

● **Başbakan Yardımcısı Pyka işçilerle görüşmek için Gdansk'a gitti**

● **KOR'un yayın organı Robotnik'in Yazıişleri Müdürü ev hapsine alındı**

Başbakan Gierek'in verdiği süre dolmasına rağmen grevler devam ediyor

Polonya işçi sınıfı tehdide pabuç bırakmadı

DIŞ HABERLER SERVİSİ

POLONYA'da Gierek yönetiminin tanıdığı sürenin sona ermesine rağmen Gdansk'ta işçilerin direnişi sürüyor. Lenin Tersanesinin hâlâ işçilerin işgali altında olduğunu bildiren BBC muhabiri halkın tersanenin çevresinde toplandığını ve grevcilerin yaptığı konuşmaları dinlediğini haber verdi.

Bu arada Başbakan Yardımcısı Tadeusz Pyka bir hükümet komisyonunun başında işçilerle görüşmek üzere Gdansk'a gitti.

Öte yandan 20 fabrika ve işletmenin işçileriyle birleşerek tüm işçileri temsil eden bir komite kuran Lenin Tersanesi işçileri 16 talebi içeren yeni bir istek listesi yayınladılar.

(Devamı S. 6 Sü. 3'te)

Şeker-İş Genel Kurulunda Polonya işçilerinin grevi desteklendi

HABER MERKEZİ

TÜRK-İş'e bağlı Türkiye Şeker Sanayi İşçileri Sendikasının 10. Genel Kurulunda konuşmacılar Polonya emekçilerinin grev ve direnişini desteklediklerini, Polonyalıların insanca ve özgürce yaşamak istediklerini belirttiler.

Şeker-İş Sendikasının Ankara'daki yeni binasının açılışı ile başlayan Genel Kurul dört gün sürecek. Genel kurulu açılışında bir konuşma yapan Şeker-İş Genel Başkanı Yaşar Doğualp işçilerin yıllardır bekledikleri sosyal içerikli yasaların çıkarılmadığını, asgari ücretin vergi dışı bırakılması yasasının çıkarılmasının laf olarak kaldığını belirtti. Doğualp konuşmasında anarşinin önlenmesi yolunda ciddi tedbirler alınmadığını da söyleyerek Parlamentonun da kilitlendiğini, bu yüzden hiç bir yasanın çıkarılmadığını Cumhurbaşkanının seçilemediğini belirtti. Yaşar Doğualp "Kendi insanımıza inanarak,

(Devamı S. 6 Sü. 1'de)

Doğu Avrupa'dan Afganistan'a gönderilen Sovyet birlikleri saldırılarını yoğunlaştırdı.

Afganistan'da Rusya'nın bayram hediyesi

Bayramda halka bomba yağdıran uçaklar 1200 kişiyi katletti

ISLAMABAD

AFGANİSTAN'da Sovyetler Birliği Ramazan Bayramı sırasında uçak ve helikopterlerle saldırıya girişti. Bombardımanda halktan 1200 kişi hayatını kaybetti.

Hizbi İslami Örgütü tarafından yapılan açıklamada olayın Kabil'in güneyindeki Vardak kentinde meydana geldiği bildirildi. 30'a yakın Sovyet bombardıman uçağı ile helikopterlerinin saldırısı sırasında 22 köy de tahrip oldu.

Afganistan direniş güçleri ayrıca Doğu Avrupa'dan gönderilen yeni Sovyet birliklerinin Kuzeydoğu'daki Balk eyaletini de bombardıman ettiklerini ve 30 direnişçiyi öldürdüklerini açıkladılar.

MHP'liler Ankara Kayaş'ta bir haftadır evleri kurşunluyor

● İki genci kaçırıp döven komandolar, gençlerin paralarına da el koydular.

ANKARA (ÖZEL)

TÜRKİYE İşçi Köylü Partisi (TİKP) Ankara İl Örgütü basına bir açıklama yaparak MHP'lilerin saldırılarına uğrayan Kayaş ve Bağcılar halkının mal ve can güvenliklerinin sağlanmasını istedi.

Açıklamada, Ankara'nın Kayaş, Yeşilbayır Mahallesinde oturan 30-40 Alevi ailenin sürekli olarak MHP'lilerin silahlı saldırılarına uğradıkları belirtildi. Açıklamada Bağcılar semtinde ise MHP'li komandoların halka silahlı saldırıda bulunarak evleri yakmaya çalıştıkları yer aldı.

Türkiye İşçi Köylü Partisi Ankara İl Örgütünün açıklaması şöyle:

"Kayaş'ın Yeşilbayır Mahallesinde MHP'liler saldırılarının Ramazan Bayramının ikinci gününden itibaren yoğunlaştırdılar. Son iki gündür geceleri sabahlara kadar evleri kurşun yağmuruna tutmaktadırlar. MHP lilerin Alevi halkı mahalleden göçettirmeye çalıştıkları anlaşılmaktadır. Polis saldırılar sırasında ortalıkta görünmemekte daha sonra ise gelip saldırıya uğrayan insanları gözaltına almaktadır. Kayaş karakoluna bağlı polisler şu ana kadar saldırıya uğrayanlardan Hüseyin ve Hasan Özsoy, Hasan Sadık Altay Abdurrah-

(Devamı S. 6 Sü. 5'te)

23 Ağustos Milli Bayramın 36. yıldönümü nedeniyle İstanbul'daki Romanya Başkonsolosluğunda yapılan basın toplantısı.

23 Ağustos Milli Bayramının 36. yıldönümü kutlanıyor

Romanya'nın eski Petrol Bakanı Ankara'ya Büyükelçi atandı

● Patlinet: "Afganistan'daki yabancı birlikler geri çekilmelidir"

HABER MERKEZİ

ROMANYA Sosyalist Halk Cumhuriyetinin Ankara'ya atanan yeni Büyükelçisi Vasile Patlinet İstanbul'da yaptığı basın toplantısında, Romanya'nın 23 Ağustos milli bayramını kutladı. Romen devriminin 36. yıldönümünü kutladığını belirten Patlinet, "Romanya'nın milli ve sosyal hürriyetine kavuştuğu, faşizme ve emperyalizme karşı savaşı simgeleyen devrimin" özelliklerini anlattı.

Basın toplantısında gazetecilere bir mesaj okuyan Romanya'nın eski Maden, Petrol ve Metalurji Bakanı ve yeni Büyükelçi Patlinet, ülkesinin ekonomik, sosyal ve siyasi durumu hakkında ayrıntılı açıklamalar yaptı.

Ülkesinin dış politikasını anlatırken, "Zorla egemen olma eğilimlerinin" Bükreş hükümeti tarafından reddedildiğini" söyleyen Büyükelçi Romanya'nın uluslararası politikada "yumuşamaya" büyük önem verdiğini belirtti. Avrupa'da

(Devamı S. 6 Sü. 4'te)

Romanya'nın Ankara'ya atanan yeni Büyükelçisi Vasile Patlinet.

Kumkapı'da modern deniz ürünleri hali yapılıyor

İSTANBUL (ÖZEL)

İSTANBUL Belediye Başkanı Aytekin Kotil, Kumkapı'da yapımı planlanan Modern Deniz Ürünleri Halinin 67 milyon 689 bin liraya ihale edildiğini belirtti.

Bugün balıkçı barınağı olarak kullanılan Kumkapı'daki alanda inşa edilecek olan halde, müzayede salonu, otopark, komisyoncu büroları, lokanta, lokal. hamallar odası, banka, PTT, karakol ile, Esnaf ve Balık Üreticiler Derneklerine ait satış yerleri bulunacak.

Kotil, halin 2 yıl içinde bitirilerek hizmete açılacağını belirtti.

Özaydınlı: "AP'li Elverdi'yi güneş çarpmış"

İÇİŞLERİ eski Bakanı ve emekli orgeneral İrfan Özaydınlı Ali Elverdi'nin AP Bursa Kongresinde yaptığı konuşmayı eleştirdi. Özaydınlı dün yaptığı yazılı açıklamada şunları belirtti:

"Sıkıyönetim içinde birkaç çürük yumurta vardı değişti, sözünü bir insanın, hele sözde bir askerin söyleyebilmesi için başına güneşin vurmuş olması gerekir. Bir buçuk senedir görev başında bulunan komutanlar canla başla her türlü takdirin üzerinde çalışma örneği vermişlerdir."

Ali Elverdi'nin sözlerinin AP nin Türk Silahlı Kuvvetleri hakkındaki gerçek görüşünü yansıttığını vurgulayan Özaydınlı "Süleyman Demirel'in son aylarda Milli Güvenlik Kuruluna sığınarak, kendisini o anayasal kuruluşa siper ederek sokak politikası sergilenmesi, bu demeçle, yalancının mumu gibi yatsı vaktine varmadan sönmüştür" dedi.

Eskişehir Tıp Fakültesinin bazı bölümlerinde asistanlar direnişe geçti

ESKİŞEHİR (AA)

ESKİŞEHİR Tıp Fakültesinde bazı bölümlerin asistanları "Tamgün Yasası'ndan doğan yan ödemelerin maaşları ile birlikte vergilendirilmesini protesto amacıyla" dün sabah direnişe geçtiler. Asistanlar, sadece acil hastalara bakacaklarını bildirdiler, diğer hastaların ise uzman doktorlar tarafından muayene edildikleri öğrenildi.

Bakanlar Kurulu, "Çelik Kafes" grevini 60 gün daha erteledi

ANKARA (AA)

BAKANLAR Kurulu, Türkiye Maden-İş Sendikası tarafından Ankara'daki iki işyerinde yürütülen grev uygulamasının 60 gün daha ertelenmesini kararlaştırdı.

Bakanlar Kurulunun Resmi Gazetede yayınlanan kararına göre sözkonusu sendikanın Macunköy'deki Çelik Kafes Direk ve Galvaniz fabrikası ile Montaj ve Makine Müdürlüğü işyerlerinde aldığı grev kararlarının uygulanması 60 gün daha geciktirilecek.

İki gün içinde üç kişiyi boğarak çuvala koyan faşistler gazetemize telefon ederek cinayetlerini itiraf ediyorlar

Mecidiyeköy faşist cinayet şebekesi bir yurttaşı daha öldürdü

● Mecidiyeköy ve Şişli yörelerinde öldürülen işçi, fotoğrafçı ve gencin yanına bırakılan bildirilerde ŞİT ve TİB imzaları bulunuyor.

HABER MERKEZİ

MECİDİYEKÖY Ortaklar Caddesi Hilton Siteleri önünde, dün saat 07.00 sıralarında çuvala sarılı olarak bir ceset bulundu. Mehmet Sarı'ya ait olan cesedin yanında, "Rus uşaklarından hesap soruyoruz ve soracağız. Türk İslam Birliği" yazılı bir kağıt bulundu.

Önceki gün de Şişli Bomonti Dereboyu Sokakta aynı şekilde el ve ayakları iple bağlanmış ve boğularak öldürülmüş iki ceset bulunmuştu. Bu cesetlerden biri Hüseyin Türkyılmaz adlı işçiye, diğeri de, Kazım Tanyeli adlı fotoğrafçıya aitti. Bu cesetlerin yanında da "Hiç bir komünist cezasız kalmayacak. ŞİT" yazılı bir kağıt bırakmıştı.

CİNAYET ŞEBEKESİ İLE TELEFON GÖRÜŞMELERİ

Mecidiyeköy ve Şişli'de işlenen cinayetlerden sonra telefon eden bir kişi, cinayetleri kendilerinin işlediğini, Şeriatçı İntikam Tugayı (ŞİT) mensubu olduklarını, ŞİT'in görevinin adam öldürmek olduğunu, emirlerin kendilerine MHP Genel Başkanı Türkeş tarafından verildiğini açıkladı.

Tüm telefon görüşmelerini cinayet şebekesinden aynı kişinin

(Devamı S. 6 Sü. 7'de)

"ŞİT, Türkeş'ten emir alır, görevi adam öldürmektir"

HABER MERKEZİ

MECİDİYEKÖY'de Mehmet Sarı adlı yurttaşın cesedinin bulunmasından önceki gece Mecidiyeköy'de uzun süreden beri faaliyet gösteren faşist cinayet şebekesi mensuplarından bir kişi Şeriatçı İntikam Tugayı (ŞİT)'in Türkeş'ten emir aldığını ve görevlerinin adam öldürmek olduğunu söyledi. Gazetemize sık sık telefon eden bu kişiyle aramızda geçen telefon görüşmesi şöyle:

— Alo, buyrun AYDINLIK.

— Aydınlık gazetesi mi? Dün akşam size söylemiştik. Şişli'de ceset var, komünist cesedi, gelin alın diye söylemiştik. Bize inanmadınız. Bugün cesetleri aldınız mı?

— Şişli'nin neresinde ceset?

— Alındı cesetler bulundu. Siz ne yaptınız?

— Siz kim adına bu açıklamada bulundunuz?

— Dün size söylemiştik, bize inanmadınız. Bugün gazetelere yaptık açıklamayı okudunuz. Gördünüz de gözünüzle. Ölüleri topladınız da. İki tane komünist öldü.

— Siz şu halde cinayet şebekesi olduğunuzu kanıtlıyorsunuz?

— Öyle mi sanıyorsun?

— Kendiniz söylüyorsunuz.

— Ne var bunda, ne var bu kanıtta? Hatırladın mı sen, dün akşam? Sen miydin. Söyledik biz, yavaş yavaş hiç bir komünist kalmayıncaya kadar öleceksiniz diye söyledik ona.

— Sen hangi çetedensin?

— Mecidiyeköy'den ŞİT, ŞİT...

(Devamı S. 6 Sü. 3'te)

bu köşeden...

Türkeş'in taktiğinde sahte solun yeri

Hasan Yalçın

Maceracı grupların peşinden giden arkadaşlar, Türkeş'in, 1979 başında, sıkıyönetim konusunda tespit ettiği taktik ve ondan sonra gelişen olaylar üzerinde düşündüler mi? ÜGD eski Genel Yönetim Kurulu üyesi Ali Yurtaslan'ın Aydınlık'a naklettiği bu taktik şöyledir: "Sıkıyönetim bize karşı ilan edilmiştir. Eylemlere devam edersek çökebiliriz. Bunun için her türlü eylem kesinlikle yasaklanmıştır... Böylece bize karşı ilan edilen sıkıyönetim komünistleri ezmek zorunda kalacaktır."

Türkeş, ilan edilen sıkıyönetimin, kendisine güç veren yeni bir 12 Mart Sıkıyönetimi olmadığını, aksine MHP'yi de hedef aldığını görüyor. Bu sıkıyönetimin darbelerinden kurtulabilmek mümkün olursa onu kendi yanına çekebilmek için bir taktik çiziyor. Örgütüne, "Cinayetleri durdurun, silahları gömün" emrini veriyor.

Türkeş, öte yandan sahte solun sıkıyönetimi hedef alan eylemlere girerek ve terörü tırmandırarak onu MHP'nin üzerine yürümekten alıkoyacağını, hatta MHP'nin yanına iteceğini hesaplamaktadır.

Aradan geçen zaman içinde ortaya çıkan durumu inceleyelim. Bugünkü Sıkıyönetimin bir 12 Mart Sıkıyönetimi olmadığı, şimdi bile, yani AP hükümetinin MHP'yi himaye ettiği koşullarda bile, MHP'lileştirilemediği kesinlik kazanmıştır Bugünkü Sıkıyönetimin ara güçlerin denetiminde olduğu, TIKP'nin, "Halk üzerinde zorbalık uygulayan terör odaklarına yöneldiği her yerde Sıkıyönetimi desteklemek ve halkın özgürlüklerini hedef aldığı her yerde Sıkıyönetimi eleştirmek" taktiğinin biricik devrimci taktik olduğu artık, ispatlanması gerekmeyecek derecede ortaya çıkmıştır.

MHP, Türkeş'in belirlediği ve Ali Yurtaslan'ın açıkladığı taktiği izlemiştir: Gerçekten Sıkıyönetimin başlarında komandoların cinayetlerinde bir duralama olmuş, MHP sahte solun çılgınlıklarının pususuna yatmıştır.

Maceracı sol, kendisine umut bağlayan Türkeş'i hayal kırıklığına uğratmamak için elinden geleni yaptı. Faşist katillerin bir bir yakalanıp mahkeme önüne çıkartıldığı, Sıkıyönetim Mahkemelerinin MHP hakkında suç duyuruları yaptığı günlerde, köşeye her sıkıştığında sahte sol Türkeş'in imdadına yetişti. "Kahrolsun Faşist Sıkıyönetim" yaygarası ve Sıkıyönetimi MHP ile aynı kefeye koyan eylemleriyle maceracılık Türkeş'e belki de kendi örgütünden daha çok hizmet etmiştir. Şimdi bizzat MHP'lilerin açıkladığı gibi dağılma, çözülme noktasına gelen, kendi iç çelişmeleri gittikçe derinleşen MHP her seferinde sahte sol tarafından düzlüğe çıkarılmıştır. Bu sayededir ki, MHP sokağı bastırmak için başvurulması gereken bir kuvvet olduğu, kendisi olmadığı taktirde sokaktaki dengenin bozulacağı fikrini işleyebilmiştir.

Devrimci niyetlerle maceracılık yollarına sürüklenen arkadaşlar, bu kıssadan bir hisse çıkarmayacak mısınız? Faşizmle mücadelede sahte solculuğun, maceracılığın iflas ettiğini, aksine onun oyuncağı olduğunu görmek için daha hangi acı tecrübelere ihtiyaç var?

"Hakim sınıflar sömürücüdür, zalimdir. Devlet hakim sınıfların devletidir. Ordu devletin temel gücüdür. Sıkıyönetim ordu tarafından uygulanacaktır. Öyleyse her türlü sıkıyönetim faşisttir, MHP'nin işine yarar". Bu kafayla bir yere varılamaz. Devrimcilik bilimsel bir tutum gerektirir. Bilimsel tutum ise gerçeği olgularda aramaktır. Maddi, yani gerçek hayattaki hareketten kalkarak teoriye varmaktır. Çünkü hayattaki bütün siyasi güçler temsil ettikleri sınıfsal menfaatlar temelinde gerçek bir harekete sahiptir. Yani hiç bir siyasi güç, şu bizim çocukların teorileri yanlış çıkmasın diye kitaplara bakarak hareket etmez. Gerçekler dogmalara uydurulamaz. Teori pratiğin yolunu izler ve ancak böyle yaptığı zaman bilimsel ve devrimci bir teori olur. Sahte solun sadece lafını ettiği ve bir kere olsun hayata uygulamadığı devlet teorisi de böyle ortaya konmuştur ve ancak böyle uygulanabilir.

Dört cümlelik teorinin otomatiğine bağlanmış bir siyasi mücadele devrime götürseydi, devrimci teoriye de, devrimci partiye de, devrimci taktiklere de ihtiyaç kalmazdı. Şu Ortaçağ kalıntısı MHP ideologları kadar bile akıllı olmadan nasıl devrim yapılır? Her türlü bilimin ve bilimsel ilerlemenin mirasçısı ve temsilcisi olan işçi sınıfı adına yapılan yobazlık gerçekten acıdır.

Gerçeklerden hareket eden, karşı cephedeki en küçük çatlaktan yararlanmaya, ara güçleri kazanmaya, düşmanı azami ölçüde tecrit etmeye çalışan devrimci taktiği reddeden maceracılık "Devlet hakim sınıfların devletidir" gerçeğini değiştirmek şöyle dursun, bizzat o gerçeğin bir parçası, yani halk üzerinde bir baskı aracı haline gelmekten kurtulamaz. MHP'nin ve Rusya'nın aleti olmaktan başka bir yere varamaz. Çünkü kendisi reddetti diye Türkeş ve Rusya da taktikler izlemekten vazgeçmiyor.

Aydınlık Okuyucu Anketi

AYDINLIK HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİNİZİ VE ÖNERİLERİNİZİ BEKLİYORUZ

Değerli Okurlarımız,

AYDINLIK'ı içerik bakımından zenginleştirmek, yaklaşık iki buçuk yıldır sürdürdüğümüz çalışmalarımız hakkında görüşlerinizi almak için sizleri aşağıdaki sorulara cevap vermeye çağırıyoruz.

Soruları kutuların içine çarpı işareti koyarak, ya da boş bırakılan noktalı yerlere yazarak cevaplayabilirsiniz. Cevaplarınızı da içeren bu kısmı, ek sorulara cevaplarınızı yazacağınız kağıtla birlikte en geç 5 Eylül 1980 tarihine kadar.

AYDINLIK–ANKET
Nuruosmaniye Caddesi 3/3
Cağaloğlu-İstanbul

adresine postalayın.

Pek az bir zamanınızı alacak bu soruları cevaplayarak, bizlere destek olacak, ışık tutacaksınız.

Sorularımızı cevaplayın, çevrenizde AYDINLIK okuyanları soruları cevaplamaya teşvik edin.

AYDINLIK

Tanışalım

1. Kaç yaşındasınız?..............................
2. Cinsiyetiniz?..............................
3. Evli misiniz?..............................
4. Son bitirdiğiniz okul?..............................
5. Mesleğiniz nedir?..............................
6. Nerede oturuyorsunuz? (Şehir, kasaba veya köyün adı) ....
7. Evinize giren toplam gelir ne kadardır?..............................
8. Siyasi parti ya da örgütlerden hangisine üyesiniz veya kendinizi hangisine yakın hissediyorsunuz?..............................

Aydınlık'a karşı ilginiz

9. AYDINLIK'ı ne kadar sık okuyorsunuz?

☐ Her gün
☐ Haftada iki-üç
☐ Haftada bir
☐ Önemli diziler yayınlandığı zaman
☐ Arada sırada

10. AYDINLIK'ı nasıl elde ediyorsunuz?

☐ Kendim bayiden alıyorum.
☐ Abone oldum, evime geliyor
☐ Aynı evde oturanlardan biri getiriyor.
☐ İşyerine, okula ya da derneğe geliyor, orda okuyorum.
☐ Arkadaşlarımdan alıp okuyorum.
Diğer – Belirtiniz :..............................

11. Bulunduğunuz yere gelen AYDINLIK'ı kaç kişi okuyor?..............................
12. Evinize AYDINLIK'tan başka gazete giriyor mu? Hangileri? ....
13. AYDINLIK'ı niçin okuyorsunuz?..............................
14. Çevrenizde AYDINLIK alırken, bırakan oldu mu? Bırakanlar bu tutumlarının gerekçesi olarak neyi gösteriyorlar?..............................
15. AYDINLIK'ın dağıtımı ile ilgili ne gibi şikayetleriniz veya önerileriniz var?..............................

Aydınlık'ın içeriği hakkındaki görüşleriniz

16. AYDINLIK'ta öncelikle hangi tür haber, yazı ve köşeleri okuyorsunuz?..............................
17. Aşağıdaki sütunların hangilerinin devamında yarar görüyorsunuz? (İstediğiniz kadarını işaretleyin)

☐ Başyazı
☐ Günlük
☐ Bu Köşeden
☐ Gündem Dışı
☐ Anadolu Basını
☐ Halkın Sesi
☐ Hukukçu Gözüyle
☐ Halk Sağlığı
☐ Aydınlık Meclisi
☐ Mapusane Çeşmesi
☐ Düşünce Dünyası
☐ Günün Konuğu
☐ Karikatür
☐ Bulmaca
☐ Çizgi-Roman
☐ Tefrika Roman
☐ Sorunlar-Çözümler
☐ Sorular-Cevaplar
☐ Yurt Haberleri
☐ Kitaplar-Dergiler
☐ TV Köşesi
Diğer-Belirtiniz: ....

18. Haftalık ve günlük sayfalar hakkındaki değerlendirmeleriniz: (Uygun gördüklerinizi işaretleyin)

	Yararlı	İçeriği Geliştirilmeli	Daha Sık Yayınlanmalı	Kaldırılmalı
İşçi-Sendika	☐	☐	☐	☐
Gençlik	☐	☐	☐	☐
Ekonomi	☐	☐	☐	☐
Spor	☐	☐	☐	☐
Sanat	☐	☐	☐	☐
TV Haberleri	☐	☐	☐	☐

19. Sizin bulunduğunuz yer veya içinde yer aldığınız olaylar hakkında AYDINLIK'ta çıkan haberler için ne düşünüyorsunuz?

☐ Böyle haberler genellikle yer almıyor
☐ Genellikle eksik yer alıyor
☐ Genellikle yanlış yer alıyor
☐ Genellikle doğru veriliyor

20. Köşe yazıları ve yazarlarımız konusundaki görüş ve önerileriniz nedir?..............................
21. Ülkemizin hangi yazarlarını AYDINLIK'ta okumak isterdiniz?..............................
22. AYDINLIK'ın daha fazla okunması için sizce ne gibi yayınlar yapılmalı?..............................
23. AYDINLIK'ın şimdiye kadarki yayınlarından hangilerini başarılı buluyorsunuz?..............................
24. Çevrenizde AYDINLIK'la ilgili ne gibi eleştiri ve öneriler var?..............................
25. Sizce AYDINLIK en çok kimlere hitap ediyor?..............................
26. AYDINLIK'ın satışlarının daha da artırılması için bize ne gibi önerileriniz var?..............................

NOT: Sorulara istediğiniz uzunlukta cevap verebilirsiniz.

GÜNDEM dışı

Milli kahramanlar

Tatillerini geçirmek üzere bir süre önce Türkiye'ye gelen iki Alman genci ellerindeki 200 markı bozdurmak için açık banka bulamayınca elaltından döviz bozan birilerini ararlar ve bulurlar. 200 markı verip karşılığında 9 bin TL alırlar. Buraya kadar her şey normal sayılabilir.

Ancak ellerindeki para ile alış veriş yapmaya kalkan turistler kendilerine 1000 lira diye verilen paranın, önüne sonradan bir sıfır eklenmiş 100 liralar olduğunu öğrenince ne edeceklerini şaşırırlar. Polise gidemezler, çünkü dövizlerini kanun dışı yoldan bozdurmuşlardır. Dolandırıcıları bulup marklarını geri almaları artık hayaldir. Markı alan Üsküdar'ı çoktan geçmiştir. Ve çaresiz Almanya'ya geri dönerler.

Polis şimdi bu pratik kalpazanları fellik fellik arıyormuş. Suçları çok büyükmüş. Ne demekmiş 100 liranın önüne bir sıfır ekleyip 1000 lira yapmak! Alimallah asmalıymış böylelerini.

Büyük haksızlıktır bu. Çok büyük bir haksızlık. Bizce bu zeki ve becerikli yurttaşlar tez günde bulunmalıdırlar. Ama cezalandırmak için değil. Tersine taltif edilmek, ödüllendirilmek için bulunmalıdırlar.

Paramızın değerini bir anda on misli yükselterek son on yılın bilmem kaç devalüasyonunun yıkıcı etkilerini bir anda yokeden bu yurttaşlar milli kahraman ilan edilmeli ve Turgut Özalların, İsmet Sezginlerin yerine bu kahramanlar oturtulmalıdır. Yoksa bizim paranın başka türlü değer kazanacağı yok.

"Biraz biz ölelim"

Hergün gazetesi itirafçı MHP'lilerin Aydınlık tarafından öldürüleceğini ilan edip yeni itirafçı adaylarını korkutmaya çalışırken gazetemizde Ömer Tanlak'ın Avrupa'da yaptığı basın toplantısı ve huzur içinde gülen fotoğrafları yayınlandı.

Her dakika eli kana bulanmak ve öldürülmek korkusu içinde yaşayan ve gülmek nedir çoktan unutan birçok komando, bir ellerinde Hergün'ün "öldürüyorlar" tehdidi, öbür ellerinde Tanlak'ın fotoğrafları için için söyleniyorlarmış: "Biraz da biz ölelim."

PROFİLO'dan Haberler
MAYIS-HAZİRAN 1980 — SAYI 23.24

MİDENİZİ TIKABASA DOLDURMAYIN

✱ YEMEĞİNİZİ YAVAŞ VE İYİCE ÇİĞNEYEREK YEYİN. MÜSHİL KULLANMAKTAN KAÇININ. AÇ KARNINA SİGARA, ALKOL VE KAHVE İÇMEKTEN SAKINIZ.

Profilo işvereninin grevci işçilere öğüdü

Dengeli nüfus

Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından verilen bilgilere göre, Türkiye'de erkek sayısı kadın sayısına oranla hızlı bir artış gösteriyor. 1975'te 20 milyon 744 bin erkeğe karşılık, 19 milyon 602 bin kadın tespit edilmiş.

Verilen bilgiye göre 1927'de 100 kadına 93 erkek düşerken, 1975'de 100 kadına 106 erkek düşüyormuş. Bu yıl ise 100 kadına 116 erkek isabet ediyor.

Böylece her gün onlarca erkeği öldüren sağlı sollu anarşistlerin ne kadar milli bir amaca hizmet ettikleri de anlaşılmış bulunuyor. Hele bir de iç savaş çıkartabilirlerse işte o zaman kadın-erkek sayısını eşitleyebileceğimizin resmidir. Böylece dengeli bir nüfusa kavuşacağımıza garanti gözüyle bakabiliriz. Tabi, kahrından ölen analar, bacılar ve eşler bu dengeyi yeniden bozmazlarsa...

Rusya'da adam boyunda "Hıyar" yetiştirildi

MOSKOVA (THA) Sovyetler Birliği'nde meraklı bir bahçıvan 1.70 metre boyunda ve 8 kilo ağırlığında yeni bir tür hıyar yetiştirmeyi başardı. Sovyet Sendikaları Birliği Yayın Organı "Trud" dergisinin verdiği bir haberde dev salatalığın Kulbyshev kentinde yaşamakta olan bir bahçıvan tarafından yetiştirildiği, salatalığın "Lezzetli ve çabuk büyüyen" türden olduğu belirtildi. Aynı habere göre adam boyundaki salatalıkların yetiştirilmesine hız verilecek ve manavlarda kilo ile satılacak.

Haber değeri olmayan haber

Gazeteler Kulbyshev kentinde bir bahçıvanın adam boyunda bir hıyar yetiştirdiğini haber veriyor.

Moskovalı bir Sovyet vatandaşı haberi dikkatle birkaç kez okuduktan sonra yanındakine hayretle sormuş:

– Bunda haber olacak ne var allahaşkına? Bunlardan 25-30 tanesi kendimizi bildik bileli bizim Politbüro'da oturmuyorlar mı?

Açıkça

DOĞAN YURDAKUL

Tek gözlüler

Ali Yurtaslan'ın açıklamalarının yarattığı etkiler ve yankıları Aydınlık okuyucuları tarafından gazeteye iletiliyor, zaman zaman da yayınlanıyor, okuyorsunuz.

Okuduğunuzdan başka, sanırım hepiniz çevrenizde de bu yankıları duyuyor ve çeşitli sorularla karşılaşıyor olmalısınız.

Hemen herkeste yarattığı etki, faşistlerden nefret, gazetemizi kutlama biçiminde.

Birkaç zavallıdan da olsa, küfür de almıyor değiliz.

Bu cinayet ve çirkef çukurunu savunmaya çalışanlar, bayram seyran demeyip telefona sarıldılar, küfürler ettiler. Aslında savundukları birşey de yoktu. Suçlarının açıklanmasına duydukları öfke ve hınçla karışık korkuyu dile getiriyorlardı.

Solcu olduklarını iddia ettikleri halde yayınımıza çamur atmaya, Ali Yurtaslan'ın anlattıklarını küçümsüyor gibi görünmeye çalışanlar da var. Bunlar anlatılanları "normal" karşıladıkları ve faşistlerle aynı yöntemleri kullandıkları için itiraftan rahatsızlık duyuyorlar. CIA ve MİT ile ortak çalıştığımızdan tutun da, bu yayının "MHP'nin işine yaradığı"na kadar binbir türlü saçmalıkla uğraşıyorlar.

Bunları saymazsak, Aydınlık, anti-faşist mücadelede bütün toplumun takdir ettiği bir başarı kazanmıştır.

Ben burada, bu başarıyı tebrik edenlerden bazı tek gözlüler üzerinde durmak istiyorum.

Bugün Ali Yurtaslan yayınımıza "fevkalade", "çok büyük bir gazetecilik olayı" diye iltifat eden bazı aydınlar, çok iyi hatırlıyorum "Bilinmeyen Sol" yayınımızda hiç böyle şeyler söylememişlerdi.

O yayını "Solun sırlarını açıklamak" hatta hatta "İhbarcılık yapmak" diye suçlayanlar bile olmuştu bugün bizi tebrik edenler arasında.

İşte tek gözlüler diye böyle aydınlarımızdan söz etmek istiyorum.

Böyleleri, MHP'nin cinayetlerini, faşistlerin uşaklığını açıkladığımız zaman takdirlerini söylüyorlar, desteklediklerini belirtiyorlar. Ama kendine solcu süsü verenlerin uşaklığını ve cinayetlerini açıkladığımız zaman ya susuyorlar, ya da bize kızıyorlar.

Türkiye'ye zarar vermek açısından bu ikisinin birbirinden farkı var mı? Yok. Öyleyse neden bu pisliğin açıklanmasını istemiyorsunuz ve sol içinde barınabilmesine cevap veriyorsunuz?

"Efendim, kol kırılır, yen içinde kalır. Bunlar açıklanırsa solun namusuna zarar gelir!"

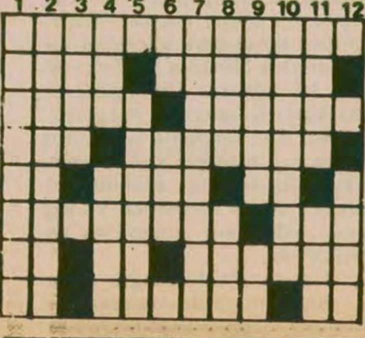
Esas solcular birlik olup bunlara karşı çıkmadıkları için solun namusuna zarar geliyor. Bu yapılan rezaletler sola maledilmiş oluyor.

Faşistlerin yaptıklarını "solculuk" boyası sürünerek yapanları görmezlikten gelmek için tek gözüne Moşe Dayan'ınkine benzer bir bant kapatmanın, Türkiye'nin menfaatlerini düşünmekle ilgisi var mı? Tek gözünüzü kapattığınız zaman Türkiye'nin karşı karşıya bulunduğu tehlikelerden birini görememiş olursunuz o kadar. Sadece kendi kendinizi aldatırsınız.

O zaman "Sağı bir türlü söylemiyor", "at gözlüğü takmış" diye eleştirdiğiniz Demirel'den de bir farkınız kalmamış olur.

Tek gözlülerin yayınımıza gösterdikleri ilgiye de teşekkür ediyor, desteklerinin devamını diliyoruz. Ama aynı desteği sola musallat olmuş cinayet çeteleriyle yaptığımız mücadeleye de göstermelerini istiyoruz.

BULMACA

SOLDAN SAĞA: 1) Toprağı derince kazarak altını üstüne getirmek. 2) Soğukla sıcak arası-Bir gezegen. 3) TERSİ düz yazı-Korunmak üzere bırakılan eşya. 4) TERSİ güçlü sevgi ve bağlılık duygusu-Sirke ya da limon tadına gelmiş. 5) Bir renk-Başlıca, temel niteliğinde olan-TERSİ kimyada Kalsiyumun simgesi. 6) Kaybetmek-Dolaylı anlatım. 7) Bir renk-Kimyada Lityumun simgesi-Koltuklu fakat arkalıksız salon iskemlesi. 8) Bir bağ eki-Tepe ya da çukur gibi düzlüğü bozan her tür arıza-Eski dilde su.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1) Birçok ayağı olan bir hayvan. 2) Alakalı. 3) TERSİ yüzyıl 4) TERSİ ilavesi-Karı koca ve çocuklardan oluşan topluluk. 5) Bir bayan ismi. 6) TERSİ umut et anlamında bir emir-TERSİ bir mastar. 7) Tutuşturma. 8) TERSİ yapım-TERSİ bir emir. 9) Bir şeyi bulmak için çaba gösterme-Bir nota. 10) Çok küçük anlamında kullanılır. 11) Yanma ile ısı ve ışığın birlikte belirmesi-Gereğinde karşısındakine hatırlatmak için unutulmayacak şeyler sırasına koymak anlamında kullanılan bir deyimde geçer. 12) TERSİ dünyada günah işleyenlere ahrette verileceği söylenir.

SOLDAN SAĞA: 1) Büyüktaarruz 2) Ezani-iA. 3) Düş-Plankton. 4) Emanetçi. 5) Ma-Albay. 6) İlaç-Oy-Ak. 7) Akanyıldız. 8) Ar-Rua-Camız.
YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1) Bedevi. 2) Üzüm-Lar. 3) Yaşamak. 4) Ün-Naçar. 5) kipE-nÜ. 6) Lt-Oysa. 7) Adaçayı. 8) Nil-IC. 9) riK-Buda. 10) ratsA-ıM. 11) Yazı. 12) Zanu.

YAYIN DÜNYAMIZ

Bilimsel sosyalizmin eğitiminde bir temel kaynak

KARL MARKS VE DOKTRİNİ

Cüneyt Akalın

Lenin, "Karl Marks ve Doktrini" adlı eserinde, eylem kılavuzu olarak ustalıkla kullandığı bilimsel sosyalizmin kuruluşunu ve gelişimini anlatıyor.

Kitapta yer alan ilk makalesinde Lenin, bilimsel sosyalizmin ölümsüz ustaları ve kurucuları Karl Marks'ın ve Friedrich Engels'in yaşam öykülerini anlatarak söze başlıyor. Marks'ın ve Engels'in yaşam öyküleri içinde yaşadıkları 19. yüzyıl Avrupa toplumlarının çeşitli yönlerini ayna gibi yansıttığı için bu, okuyucunun Marksizmin kuruluşunu daha iyi kavramasına yardımcı oluyor. Lenin daha sonra bilimsel sosyalizmin temel unsurları olan felsefi materyalizmi, diyalektiği, materyalist tarih anlayışını ve sınıf mücadelesi öğretisini açıklıyor. Burdan, Marks'ın ekonomik doktrinine geçiyor. Marks'ın kapitalist toplumu yöneten özel hareket yasalarını keşfini ve artı-değer yasasını özetliyor.

"Karl Marks ve Doktrini" adlı kitapta yer alan ikinci makale, Lenin'in bilimsel sosyalizmin kuruluşunun tarihi temellerini anlattığı "Marksizmin üç kaynağı ve üç oluşturucu unsuru" makalesi. Lenin bu, ünlü makalesinde Marksizmin gökten inmediğini, Marks ve Engels'in kendilerinden önce insanlığın binlerce yılda geliştirdiği kültür mirasını devraldıklarını ve geliştirdiklerini somut olarak ortaya koyuyor. Marksizmin İngiliz düşünürlerinin geliştirdiği ekonomi politikten. Hegel ve Feuerbach'ın geliştirdiği Klasik Alman Felsefesinden ve Saint-Simon ve diğerleri tarafından geliştirilen Fransız hayalci sosyalizminden esinlendiğini ortaya koyuyor.

Üçüncü makale Lenin'in, Marks'ın Kugelman'a mektuplarının Rusca çevirisine yazdığı önsözden oluşuyor. Lenin, büyük devrimcilerin özel yazışmalarının, onların düşüncelerinin çeşitli özelliklerini yansıttığı için önemli olduğunu vurguluyor. Nitekim, Marks'ın Kugelman'a yazdığı mektuplarda Paris Komününden çıkardığı dersleri açıklayarak Marksist teoriyi zenginleştirdiği açıkça görülüyor.

Dördüncü makalede Lenin, Marks'ın anglosakson ülkelerindeki işçi önderlerine yazdığı mektuplardan söz ediyor. Marks, mektuplarında bu ülkelerdeki devrimcilerin kitlelerden kopukluğuna dikkat çekiyor. Kitle çalışmasını yoğunlaştırmalarını bunlara öğütlüyor.

Bir sonraki makale olan "Marksizm ve Revizyonizm" adlı makalede Lenin, Marks'ın Lassalcilere karşı verdiği yoğun ideolojik mücadeleyi aktarıyor. Lenin, Marks'ın, Marksizmi, onun devrimci özünü bir yana iterek parlamentoya bel bağlayan revizyonistlere karşı mücadele içinde geliştirdiğini gösteriyor.

"Karl Marks'ın Doktrininin Tarihi Yazgısı" adlı makalede ise Lenin 1800'lerden 1917 Ekim Devrimine kadar geçen süre içinde, Avrupa'nın evrimini inceliyor. 1848 devrimini 1871 Paris Komününü, 1905 Rus devrimini, bu tarihi sürecin dönüm noktaları olarak ele alıyor.

TAYİN VE ÇEVİRİ HAKKINDA

"Karl Marks ve Doktrini", Bilim ve Sosyalizm Yayınları tarafından 1975'de basılmış. Çeviri Şiar Yalçın'a ait. Çeviride bir tutukluk göze çarpıyor. Sözün kısası, akıp gitmiyor çeviri.

Bilim ve Sosyalizm Yayınlarının yayınladığı "Karl Marks ve Doktrini" kitabında yer alan temel makaleler "Aşama Yayınları"ndan çıkan "Marksizm Üzerine" kitabında da yer alıyor. Bunlar Lenin'in Karl Marks'ın Doktrini ve Marksizmin Üç Kaynağı makaleleri.

Lenin'in yukarda tanıttığımız makalelerinin birçoğu, Gerçek Yayınları'nın "Seçme Yazılar", May Yayınlarının "Seçme Yazılar" ve Köz Yayınları'nın "Marks ve Engels" adlı kitaplarında da yer alıyor. Biz, Bilim ve Sosyalizm Yayınlarının yayınladığı kitabı ve Aşama Yayınlarının yayınladığı "Marksizm Üzerine" adlı kitabı esas aldık. Diğer yayınevlerinin çevirileri hakkında birşey söyleyebilecek durumda değiliz. Ancak şu kadarını belirtmek istiyoruz: Çeşitli yayınevlerinin yayın piyasasını tutmak amacıyla rastgele derlemeler yapmaları, okuyucu için çok şaşırtıcı oluyor. Bu en başta, bu kitapları okumak isteyen emekçileri güç durumda bırakıyor.

Bu karışıklık nasıl çözülebilir meselesi ayrı bir tartışma konusu tabii. Biz sadece buna dikkat çekmekle yetiniyoruz.

Bilimsel sosyalizmi kavramak, öğrenmek isteyen emekçiler için Lenin'in bu kitabı bulunmaz bir eğitim kaynağı.

- Devrimci gerillaların 14 bin kişilik silahlı gücü var
- Hükümet bütçenin üçte birini ordu masraflarına harcadı
- Rangoon hükümeti 3 etnik azınlığın sorunlarına da çözüm getiremiyor
- Devrimciler, çatışmalara daha fazla ağırlık koyarak denetimlerindeki bölgeleri genişletmek amacındalar

Birmanya başkenti Rangoon'dan bir görünüm.

Devrimci gerillalar nisandan temmuz ayına kadar 2 kenti ele geçirdi

Birmanya Komünist Partisi yeni başarılar kazanıyor

ÇİN-Hindistan sınırındaki Birmanya'da, devrimcilerin sürdürdüğü mücadele son zamanlarda yükseldi. — DIŞ HABERLER SERVİSİ

Mücadelenin daha çok ülkenin kuzeyindeki Shan bölgesinde yoğunlaştığı bildiriliyor. Bölgedeki Wa, Lahu ve Kachin dağları eteklerinde yaşayan halk, sınırın iki yanına dağılmış durumda.

Birmanya ordusu geçtiğimiz kasım ayında Salween nehri yöresindeki devrimcilerin kurduğu üslere karşı yoğun bir saldırı başlattı. Ordu, Salween yöresindeki devrimcilere ait üsleri tamamen ortadan kaldırıp yerlerine askeri üsler kurmayı amaçlıyor.

Birmanya Komünist Partisine bağlı gerilla sayısının 14 bin civarında olduğu sanılıyor. Bu 1975'teki sayının tam iki katıdır. Birmanya ordusu ise 160 bin askerden oluşuyor ve bu askerlerin çoğu Shan bölgesinde yoğunlaşmış durumda.

Gerillalara ağır kayıplar verdiren ordu birlikleri bu arada belirli bölgelerde mevzilerini yitirdiler. Ordu kuvvetleri devrimci gerillaların üslerine kadar girmelerine rağmen, buradaki şiddetli direniş sayesinde üsleri ortadan kaldırmak hedefine ulaşamadı.

Resmi sayılara göre bu saldırı operasyonu sırasında ordu birlikleri 500 ölü, 2000'den fazla da yaralı verdi. Hükümetin verdiği bu rakamları ikna edici bulmayan diplomatik kaynaklar, hükümet birliklerinin en az 5 bin ölü verdiğine, gerillaların ise yine en az bu kadar savaşçıyı kaybettiğine inanıyor.

Devrimciler bu saldırı karşısında nisan ayından bu yana tasarladıkları gibi, çatışmalara daha fazla ağırlık koyarak, denetim altında tuttukları bölgeleri genişletmek amacındalar. Gerillalar savaş alanını genişleterek hükümet kuvvetlerinin belirli bölgelere yoğunlaşmasını engellemeyi hesaplıyorlar. Gerillaların bu taktiği son zamanlarda oldukça başarılı oldu. Örneğin kuzey ve güney sınırlarına sıkışan ve tecrit durumdaki hükümet kuvvetleri, gerillaların yoğun harekatları karşısında etkisiz duruma getirildi. Ve gerillalar bu bölgelerdeki denetimlerini güçlendirdi.

NİSAN HAREKATLARI

Gerilla kuvvetleri nisan ayından bu yana büyük hazırlıklardan sonra iki büyük karşı-saldırıyı başarı ile gerçekleştirdi. Bu iki harekatta iki kasabayı ele geçiren devrimcilerin başarısı Birmanya halkından gizlendi. Ancak Birmanya başkenti Rangoon'daki devrimci çevrelere yakın askeri kaynaklar ve Burma Komünist Partisinin gizli radyosu halka askeri başarılarının propagandasını yaptı.

Birmanyalı devrimciler, 3 Nisan günü başlattıkları askeri harekatta, Birmanya-Çin sınırı üzerinde bulunun Shweli Nehri yöresindeki 10 bin nüfuslu Mu-Se kentini ele geçirdiler. Toplam 1200 kişiden oluşan gerilla birlikleri iki günlük bir kuşatma savaşından sonra kentin içine girmeyi başardı. Aynı birlikler 4 Temmuz günü başlayan bir başka harekatta, Shan bölgesinin doğusundaki Mong Yawng'daki Tugay Karargahını bastı. 3 gün boyunca karargahı denetimleri altında tutan devrimciler buradan yüklü miktarda silah aldılar.

Devrimci gerillaların son iki yıldır mücadelelerini yükseltmeleri karşısında Birmanya hükümeti askeri harcamalarını artırdı. Hükümet, dış yardımların büyük bir kısmını orduya ayırırken, bütçesinin üçte birini devrimcilere karşı savaşan askeri birliklere ayırmış durumda. Son yıllarda Birmanya hükümetine dış askeri yardım olarak sadece ABD yardımı görülüyor. Bu yardım da 25 helikopter ve 4 nakliye uçağı ile sınırlı. Gözlemciler, ABD'nin esas olarak uyuşturucu madde kaçakçılığının engellenmesi için Birmanya yönetimine askeri yardım yaptığını belirtiyor.

ETNİK AZINLIKLAR SORUNU

Birmanya hükümetinin son iki yıldır temel sorunu devrimci gerillalar olmakla birlikte, ülkedeki 3 etnik grubun sorunları da Rangoon yönetimini güç durumda bırakıyor. 1948 yılında bağımsızlığını kazandıktan bu yana Birmanya, ülkenin kuzey ve doğu bölgelerinde yaşayan etnik azınlıkların taleplerine yanıt vermedi. Etnik azınlıklar şimdiye kadar kazandıkları bazı hakları, sınırlı özerkliği yeterli bulmayarak tam bağımsızlık talep ediyorlar.

Kuzey bölgelerinde Kaşin azınlık grubuna mensup 3 bin kişilik silahlı birlikler, 1960 yılından bu yana Birmanya ordusuna karşı savaşıyor. Birmanya Komünist Partisi ile sınırlı bir işbirliği içinde olan bu etnik azınlığa mensup silahlı güçler oldukça esnek bir siyaset izleyerek amaçlarına ulaşmaya çalışıyorlar.

Rangoon yönetimi ile anlaşmazlığını çözememiş olan ikinci etnik grup da Shanlar. Shan bölgesinde yaşayan bu grubun 1500 kişilik silahlı birliği var. Shanlar da Birmanya Komünist Partisi ile taktik işbirliği içinde savaşıyorlar.

Birmanya'daki üçüncü etnik azınlık olan Karenler Shan bölgesinin güneyinde yaşıyor. Karenler bölgedeki bazı işletmeleri kendi denetimleri altına almış olmalarına rağmen son zamanlarda hükümet kuvvetlerinin bölgede yeniden hakimiyet sağladığı bildiriliyor.

Gerek devrimci gerillalar, gerekse etnik azınlıklar Birmanya yönetiminin ulusal kaynakları yabancılara peşkeş çekmesinden yakınıyor.

ÇİN-BİRMANYA HÜKÜMET İLİŞKİLERİ

"New York Times" muhabiri Henry Kamm, Çin Halk Cumhuriyeti ile Birmanya hükümeti arasındaki ilişkilerin yoğunlaşması ile gerillaların harekatları arasında bir paralellik olduğunu yazıyor. Çin Halk Cumhuriyeti yetkilileri ise, Burma hükümeti ile iyi ilişkiler kurmak ve sürdürmek yolunda olumlu adımların atıldığını belirtirken, "Bu, Birmanyalı devrimcilerin desteklenmeyeceği anlamına gelmez" şeklinde açıklama yapıyorlar.

Çin Halk Cumhuriyeti geçtiğimiz yıl Birmanya hükümeti ile imzaladığı bir kalkınma projesi anlaşması ile, Birmanya'ya 65 milyon dolarlık bir yardım yapmıştı. Çin yönetimi Birmanya hükümeti ile bu tür anlaşmaların iki ülke arasındaki dostluğa hizmet ettiğini belirtirken, Çin Komünist Partisinin Birmanya Komünist Partisi ile olan ilişkilerinin hükümet seviyesindeki anlaşmalardan bağımsız olarak ele alınması gerektiği belirtiliyor.

Uganda başkenti Kampala'nın 500 km. kuzeydoğusundaki Karamoja bölgesinde sık sık görülen bir manzara.

İdi Amin'in askerleri ve kuraklık yüzünden

Uganda'da haftada bin kişi ölüyor

- Uluslararası örgütlerin yardımları yerli halka ulaşamıyor

DIŞ HABERLER SERVİSİ

SON zamanlarda büyük Fransız ve İngiliz gazetelerinde tam sayfalık ilanlar çıktı: Uganda'yı kurtaralım! Uganda'ya yardım edelim!

Uluslararası örgütler Afrika'nın bu ülkesine yiyecek yardımı yapmak için çeşitli girişimlerini sürdürüyor. Ancak ülkede durum oldukça vahim. Bölgeyi gezen bir gazeteci gördüklerini şöyle anlatıyor:

"İtalyan rahibi yerdeki battaniyeyi kaldırdı. Kadına baktı. 'Başınız sağolsun' dedi. Buralarda en fazla kullanılan söz bu. Kadının yüzünde hiç bir ifade yok mu? Kadının hali yok ki... Kilise adına yardıma gelmiş olan İtalyan misyoner önceki gün de cesetleri atmacalar tarafından yenmiş 4 çocuk ölüsünü gömdüğünü söylüyor."

Uganda'nın kuzeydoğusunda, Karamoja bölgesinde büyük bir açlık var. 4 aydır süren bu salgın kaç kişinin ölümüne neden oldu? Kimi kaynaklar 15-20 bin ölüden sözediyor. Bölgeyi gezen yabancılar hastanelerin, resmi binaların önünde özellikle yaşlı kadın ve çocuk cesetlerinin bulunduğunu söylüyor. Haftada bin ölü! Matany Hastanesine beş kilometre kala yaşlı bir kadının cesedi bulunmuş. Köylü kadın sırtında 2 yaşında bir kız çocuğu ile 50 kilometre ötedeki köyden yürümüş. Yiyecek bulmak için. Ama hedefe ulaşamamış.

Açlığın esas nedeni iki yıldır süren kuraklık. Bütün Doğu Afrika bu kuraklık yüzünden belki de tarihinin en acılı dönemini yaşıyor. Çocuklar 3 yaşına kadar yaşayabilirse kurtulmuş sayılıyor. Ama Karamoja'da 3 yaşında en sağlıklı çocuk en fazla 6 kilo geliyor. İtalyan rahibin anlattıklarına göre, yiyecek bulamayanlar zorunlu olarak ot yiyor. Doğa ise alay edercesine önce öldürücü bir sıcak ardından da yüklü bir yağmurla Karamojalılara hiç de yardımcı olmuyor. Sıcaklık sonra yağmur, çeşitli salgın hastalıkları da beraberinde getiriyor. Kolera açlıktan kurtulanları öldürüyor.

Kuraklık insanların yanı sıra hayvanları da özellikle büyük baş hayvanları da alıp götürüyor. Örneğin bölgede 1979 sayımına göre 400 bin büyükbaş hayvan varken, bu sayının 40 bine indiği sanılıyor.

KURAKLIK AÇLIĞIN TEK SORUMLUSU MU?

Kuşkusuz ki hayır! 11 Nisan 1979 günü Uganda diktatörü İdi Amin Dada'nın iktidardan devrilmesinden bu yana, gizli bir iç savaş var bu ülkede. İdi Amin'in eski askerleri başıboş çeteler halinde kaçtıkları yerlerde büyük talanlar, vurgunlar gerçekleştiriyor. Kaçakların büyük bir çoğunluğu da ülkenin kuzey bölgelerine yayılmış durumdalar. Dağılmış ve soygundan başka hiç bir amacı olmayan bu askerler geçtiğimiz yıl Şoroti Garnizonunu basarak yaklaşık 20 bin adet silahı çaldılar. Karamoja bölgesinin göbeğinde hükümete ve yerel halka karşı terör estiren bu çeteler büyükbaş hayvan sürülerine el koyuyor, çiftlikleri soyuyor, hasatı yakıyor.

Kuraklığın ve başıboş çetelerin neden olduğu açlığa karşı uluslararası örgütler yiyecek yardımı gönderiyorlar ama hükümetin bölgede denetim sağlayamaması yüzünden, yiyecekler çetelerin eline geçiyor. FAO (BM'ye bağlı Uluslararası Gıda Örgütü) bölgeye 10 bin ton besin maddesi gönderirken AET ülkeleri de toplam olarak 700 ton süt ve 200 ton un yolladılar. Ancak açlıktan kıvranan yerli halk bu besin maddelerine kavuşamadı. BM durumun vahametini kavrayarak, uzmanlarını bölgeye gönderdi ve yiyecek dağıtımı merkezleri kurmaya başladı. Ne var ki, uluslararası örgütlerin bütün çabalarına rağmen, İdi Amin'in askerleri yardım konvoylarının yollarını keserek bütün besin maddelerine el koyuyor. BM'nin özel uzmanı Bayan Melissa Wells bile başkent Kampala'nın 15 kilometre kuzeyinde asiler tarafından yakalanıyor.

Uganda'nın bu durumu dış yardımla nereye kadar düzelebilir? BM uzmanları şimdilik yiyecek ve sağlık yardımını sürdürmekle birlikte, Tanzanyalı askerlerin desteğiyle Kampala'da iktidara gelen yönetimin tutumunun bu konuda tayin edici olduğunu belirtiyorlar.

"Cesur Türk Basını"

(Baştarafı 1. sayfada)

de karar kılsın? Türk kamuoyu da bu büyük sorunun çözümüne yardımcı olmalı değil mi? İki kadın fotoğrafı. "Hangisi güzel?" Erken ya da geç bu seçimi mutlaka yapın!

Ertesi gün, yani 11 Ağustos. Gene manşet. Aşkolsun doğrusu! Kamuoyunu bu kadar aydınlatmak olur. Büyük olay! Basınımızın yayını üzerine Caroline dayanamıyor: "Boşanıyorlar". Böylece cesur Türk gazeteleri sayesinde, dünyanın önemli bir sorunu daha çözülüyor.

Çapkın Junot, karısının "boşanma" kararını öğrenir öğrenmez, sevgilisini bırakıp kaçıyor. Gazetelerimizin objektifi, büyük fedakarlıklarla bu kaçış anını da yakalıyor: "İşte kaçıyor"! Gazetecilerimiz, savaş muhabirleri gibi çalışıyor.

Olay devam ediyor. Soluklarımız kesilmiş, izliyoruz: "İşte çapkın erkeğin sonu: Junot tek bavulla evine döndü. Basınımız, olağanüstü tehlikeleri göze alarak, Junot'nun arkada bıraktığı Kostarikalı esmeri Kuşadası'nda izliyor: "Dünya umurunda değil". Afganistan dağlarında, Kamboçya ormanlarında bağımsızlık için tetik çeken parmaklar, bizim foto muhabirlerimizinkilerin yanında hiç kalır. Objektif bacaklarda, deklanşörlere o ne ustaca, o ne kahramanca basış öyle!

Uluslararası bir olay. İşin içine Papa bile karışıyor. Basınımız Caroline'in Papa'ya başvurduğu haberini sektirmiyor.

Ne yazık ki araya bayram giriyor. En heyecanlı yerinde yayın yarıda kesiliyor. Fakat iki gün sabredin. Türk basını peşini bırakmaz. İşte bayram ertesi. Gazetenin birinci sayfasının göbeğinde yalnız kalan çapkın kocanın fotoğrafı. Milliyetçilik dediniz mi böyle olmalı: Kostarikalı esmer, bir Türk sevgili bulmuş. Ne de olsa Türk erkeği! Evelallah dişi sineği bile kaçırmaz. Kabahat Junot da. Önceden Türk erkekleri konusunda bir araştırma yapsaydı, bunlar başına gelmeyecekti. Şimdi evdeki bulgurdan da oldu. Okurken ve resimlere bakarken "Türk erkeği" olarak milli duygularımız galeyana geliyor. Cesur basınımız, Türk milliyetçiliğinin bu büyük zaferini dünya aleme duyuruyor. Baltacı Mehmet Paşa ile Katerina macerasından bu yana tarihimizin şanlı sayfalarına bir yenisi daha ekleniyor.

17 Ağustos Pazar. Dünyanın gözü Faccio da. Kostarikalı esmer, kendini dağıtmış, Junot ile telefonlaşıyor ve doğru Roma'ya.

Ve bugünkü basınımızda muazzam bir İTİRAF: "Kocamdan dayak yedim ama yine de Gary Grant'ı unutamadım." İtirafı yapan: Sophia Loren.

Bunlar cesur Türk basınının son günlerdeki başarıları. Bu cesur basın, "Süreyya Kaşıkçı'nın babası belli olmayan bir çocuk doğurduğunu"da gün ışığına çıkarmış ve bütün dünyayı aydınlatmıştı. Sonra "Haydar Paşa'nın gelininin İzmir Fuarında soyunması"! O ne müthiş olaydı o! Milli sanayimiz göğsümüzü kabartmıştı. Türk basınının hamaset, cesaret ve kahramanlıkları bu kadarla da bitmez: Maria Callas'ın yatağında masörüyle sevişirken resmini çeken de, cesur Türk basınıdır.

* * *

Türk basını gerçeği budur. Bu gerçeği örtbas etmeyelim ve kendimizi aldatmayalım. Dünya yerinden oynamakta, Ortadoğu ve Türkiye büyük olaylara gitmektedir. Fakat büyük gazetelerimiz istiflerini bozmuyorlar. On yıl, yirmi yıl önce nasıl çıkıyorlarsa, öyle devam ediyorlar. Kostarikalı güzelin dünyaya boşvermesinin pek bir zararını görmedik. Ama Türk basınının bu umursamaz tutumu böyle sürüp gidemez!

Sayın Türk basını!

Biraz silkelen, ülkenin ve halkın geleceğine sarıl, lütfen cesur ol biraz!

Şeker-İş...

(Baştarafı 3. Sayfada)

kendi kaynaklarımıza dayalı bir üretim ve yatırım hamlesine girmekle bu kaostan kurtulunabilir' dedi. Konuşmadan sonra yapılan divan seçiminde divan başkanlığına Teksif Genel Başkanı ve Türk-İş İkinci Başkanı Şevket Yılmaz seçildi. Şeker-İş Sendikasının 10. Genel Kurulunda daha sonra konukların konuşmalarına geçildi. Kurulda bir konuşma yapan Uluslararası Gıda İşçileri Sendikaları Federasyonu Genel Sekreteri Dan Gallin, Polonya'daki işçilerin grevini desteklediklerini ve onlara yürekten katıldıklarını söyledi.

Dan Gallin, yaptığı konuşmada "Polonya'da bulunan 100 binden fazla işçinin grevini selamladıklarını, bu grevin artık Polonya'daki işçilerin de sendikal hakları için savaşacaklarını ortaya koyduğunu gösterdiğini belirtti. Dan Gallin özetle şöyle konuştu:

"Polonya'daki işçilerin bu 24 yıldaki 4. grevidir. Ancak bunu biz azımsamıyoruz. Aksine onların bu konudaki kararlılıklarını ve haklarını almakta direneceklerini görüyoruz, hür sendikacılık demokrasi ile vardır ve Polonya'da bunun mücadelesi verilmektedir. Polonya'daki grevi destekliyor ve bundan sonraki grevlerinin Rus askerlerinin silahları gölgesinde olmamasını diliyoruz.

"Rusya'da ve Doğu Bloku ülkelerinde uygulanan rejim sosyalizm değildir. İşçileri sömüren bir sistemdir bu. Bizim bildiğimiz sosyalizm ise bu değildir.

"Biz faşizme karşıyız. Çünkü faşizm demokrasi ve hür sendika hareketinin düşmanıdır. Ayrıca terörizme de karşıyız. Dünyadaki tüm hür sendikalar terörizme karşıdır. Nereden gelirse gelsin, kimin adına hareket ettiğini söylerse söylesin terörizm hiç bir zaman devrimcilik ve ilericilik değildir. Sadece bizlerin düşmanlarına hizmet eder."

Orta ve Güney Amerika'daki baskılara karşı olduklarını söyleyen Dan Gallin, Güneydoğu Asya'da da demokrasinin tehlikeye düştüğünü kaydetti.

"POLONYA İŞÇİLERİ İNSANCA VE ÖZGÜRCE YAŞAMAK İSTİYORLAR"

Daha sonra söz alan Türk-İş Genel Yönetim Kurulu üyesi ve Tes-İş Federasyonu Genel Başkanı Orhan Erçelik "Polonya'daki grevleri artan hayat pahalılığına karşı bir hareket olarak göremeyiz. Bunun gerçek yüzü, Polonya emekçilerinin insanca ve özgürce yaşama isteğidir" dedi.

Şeker-İş Genel Kurulunda Türk-İş adına konuşan Erçelik, konfederasyonun "serinkanlı ve başarılı bir davranış içinde olduğunu, sırası geldiğinde Türkiye'de temeli yıkmak isteyenlerin karşısına tüm gücüyle çıkacağını" bildirdi. Erçelik konuşmasında şeker işçisinin aylardır masalarda bekleyen toplu iş sözleşmeleri görüşmelerinin bir an önce imzalanmasını da istedi.

"İtiraf"...

(Baştarafı 1. sayfada)

Yorumun başında "Kanlı cinayetlere karışan kimselerin Pekin Ajanlarının yayınlarında açıklamalarda bulunması şaşırtıcı değildir" denilirken, sonunda, "Faşist demogojilere sürüklenen emekçi çocuklarını uyandırın, onları halkın sıralarına çağırın" deniliyor.

TKP'nin Sesi, bir yandan gazetemizi suçlamaya çalışırken, bir yandan da bu itirafların" demokratik güçlerin işine yaradığını" söylüyor.

Yorumda ayrıca MHP'den ayrılanların itiraflarda bulunmasının TKP'nin verdiği savaşların sonucu" olduğunu iddia ediyor.

Erbakan...

(Baştarafı 1. sayfada)

rumuzu dikkatle dinledi ve anlattı Sayın Erbakan. Kendisine teşekkür ederiz.

"AP'NİN ERKEN SEÇİM GÖRÜŞMELERİNE TAM KADRO GELECEĞİNİ SANMIYORUM"

Erbakan'a sorularımıza erken seçimle başladık.

Çalışlar— Sayın Erbakan neden erken seçim istiyorsunuz? Partiniz açısından bir erken seçimin yarar getireceğini sanıyor musunuz?

Erbakan— Bir batılı denedik c iflas etti. Batı kulüp zihniyetli CHP'nin ne olduğu 22 aylık deneme ile anlaşıldı. Bitmiş olan Demirel, Ecevit'in hataları yüzünden yeniden dirildi. Bir batıl denendi, diğeri de denensin ve görülsün diye AP'nin hükümet olmasını istedik. 9 ay geçti artık millet bunları da gördü ve milli görüşten başka çıkar yol olmadığı anlaşıldı. AP 9 ay boyunca ne yaptı? Yokluk, pahalılık, anarşi ve terörün tırmanmasından başka halka ne verdi? Demirel hükümeti Siyonistlerin emrindedir. İsrail'le ilişkiyi kesmiyor. Millet artık bunlara da ders verecektir. AP'nin sonu da Yeni Türkiye Partisi gibi eriyip yok olmaktır. Milli Selamet güçlenecek seçimlerden kuvvetli çıkacaktır.

Çalışlar— Sizin erken seçim teklifiniz Mecliste kabul edilebilir mi?

Erbakan— AP'nin içinde bir grup erken seçim istemiyor. Bunların toplantılara katılacaklarını sanmıyorum. O zaman AP'nin seçim istemediği ortaya çıkacaktır. Erken seçimi samimi olarak istiyorlarsa, tam kadro Meclise gelirler. Gelmezlerse peşlerini bırakmayacağız.

"YA ŞİMDİ YA HAZİRANDA"

Çalışlar— Şayet sizin erken seçim teklifiniz kabul edilmezse ve arkasından AP yeni bir erken seçim teklifi verirse tutumunuz ne olacaktır?

Erbakan— Seçim kararı ya bu hafta alınır, ya da seçimler normal zamanında yani Haziran ayında yapılır. Kasım ve aralık ayında seçimi kesinlikle kabul etmeyiz. Çünkü kasım ve aralık ayı kış aylarıdır. Bilhassa Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da bu aylar yollar kapanır. Vatandaşların büyük çoğunluğu oy kullanamaz. Ama AP'nin buralarda fazla umudu olamadığı için kasım veya aralık ayında bir seçim yapabileceğini düşünüyor. Bunu kabul edemeyiz. Erken seçim istiyorlarsa bu hafta Meclise gelsinler.

Çalışlar— Erken seçim kararı alınırsa, daha önce bu hükümetle seçime gidilemez demiştiniz, o zaman ne yapacaksınız?

Erbakan— Bu hükümeti düşürürüz. Yerine birçok alternatifler bulunabilir.

Çalışlar— Sayın Erbakan, basında sizin erken seçim istemediğiniz ve yeni teklifi bir manevra olarak yaptığınız söyleniyor. Bu konuda ne diyorsunuz?

Erbakan— Bunlar siyonist çevrelerin uydurması. İşte teklifi verdik. Şimdi kim erken seçim istiyor kim istemiyor anlaşılacak. Ne diyelim. AP lafını ediyor ama seçime yanaşmıyor.

Çalışlar— Erken seçim sizin için başarısız olamaz mı? Bugün toplumumuz da şiddet bir kural haline geldi ve MHP şiddeti esas alan bir parti olarak sizi zor duruma düşüremez mi? Örneğin Konya'da yaptıkları sizin açınızdan olumsuz etki yapmıyor mu?

Erbakan— Hayır efendim. Gerçekten şiddet bir kural haline geldi. Ancak Konya'da onlar, dışardan getirdikleri güçlerle saldırı yaptılar. Konya'da güçleri yok vur-kaç taktiği uyguluyorlar Biz bunların yaptıklarının pek etkili olmayacağı kanaatindeyiz. Şimdi büyüme hızımızın rüzgari esmeye başlamıştır. Seçimden kuvvetli çıkacağız.

CHP BİZİ DESTEKLEMEZSE PİŞMAN OLUR

Çalışlar— CHP ile görüşmeler yaptığınız söyleniyor Şayet CHP teklifinizi kabul ederse onlarla hükümet kurabilir misiniz?

Erbakan— Biz onlara teklifimizi yaptık. Bizi dışardan da destekleyebilirler. Neden olmasın, biz hükümeti kurarız onlar da destekler. Buna onlar karar versinler. Bizi desteklemezlerse pişman olurlar. Yarın onlar için çok geç olacaktır.

Çalışlar— Irak'tan döndüğünüzde bu hükümet 30 Ağustosa kadar İsrail'le diplomatik ilişkileri kesmezse İslam ülkeleri petrolü kesecekler demiştiniz. Gerçekten kesecekler mi?

Erbakan— Evet, kesecekler. CHP'nin hükümet hakkında verdiği gensoru oylamasından önce Demirel bu odada bizi ziyaret etmişti. Ve beraberinde İstanbul'da uçaktan çekilmiş mazot kuyruklarının fotoğraflarını getirmişti. Bize "Hocam siz bu hükümeti yıkıp, memleketi bu hale mi getirmek istiyorsunuz" demişti. Şimdi İsrail'le ilişkiler kesilmediği taktirde biz mazot kuyruklarının uçaktan fotoğraflarını çektirip kendisine hediye edeceğiz.

Polonya...

(Baştarafı 3. Sayfada)

KOR (Toplumsal Özyönetim Kurulu), örgütün yayın organı Robotnik gazetesi sorumlu yazıişleri müdürünün ev hapsine alındığını açıkladı. Gazete grevciler işçiler arasında dağıtılmaktaydı. BBC ve AP Fransa Radyoları Gdansk'ta şimdilik sükunetin hüküm sürmesine rağmen havanın gergin olduğunu bildirdiler. İşçiler siyasi taleplerinde ısrar ediyorlar. Sansürün kaldırılmasını, resmi devlet sendikasının lağvedilmesini talep ediyorlar.

TİKP: "Erken seçim...

(Baştarafı 1. sayfada)

tek bir partinin çözemeyeceği kadar büyümüştür. Türkiye'nin temel sorunu, gittikçe bütün dünyayı kucaklayan bu büyük çalkantıdan ayakta çıkmaktadır. Bu büyük görev, günümüz dünya ve Ortadoğu şartlarında, ancak bütün milletin güçlerini birleştirerek başarılabilir. Bir parti, Parlamentoda tek başına iktidar olacak sayıda sandalyeye sahip olsa bile, gene de ülkemizin sorunlarına geniş güçleri birleştiren bir hükümet çare bulabilir. Çözüm, Moskova'nın yıkıcılığına ve MHP terörüne karşı iç barış, birlik, bağımsızlık, özgürlük temelinde kurulacak Milli Birlik Hükümetidir.

"Türkiye İşçi Köylü Partisi, erken ya da zamanında yapılacak bir seçime hazırdır. Partimiz, önümüzdeki seçimlerden başarıyla çıkacak ve emekçi halkın barış, birlik ve özgürlük isteyen sesini Parlamento kürsüsüne de götürecektir."

ECEVİT'İN BASIN TOPLANTISI

CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit de yaptığı basın toplantısında Demirel'i hırçınlıkla suçladı ve "Demirel iyi niyetli önerilerimizi elinin tersiyle itti. Buna karşılık kışkırtmalarda bulunuyor. AP hükümeti gerçekten terörün kaynağına inmek istiyorsa, bizim zamanımızda Meclislere sevkedilmiş olan tasarıların tümünün yasalaşması için çaba harcamalıdır" dedi.

Ecevit bu arada AP Bursa Milletvekili Ali Elverdi'nin önceki gün Sıkıyönetim Komutanlarıyla ilgili sözlerini de eleştirdi ve Elverdi için soruşturma açılmasını istedi. Ecevit, AP'nin Elverdi konusunda ne gibi bir işlem yaptığını sordu.

AP'NİN ERKEN SEÇİM ÖNERGESİ

AP ortak grubu dün yaptığı toplantı sonucu, erken seçime gidilmesi yolunda Demirel tarafından verilen önergeyi ittifakla kabul etti.

Oylamadan sonra Demirel ve 28 arkadaşı, Meclis Başkanlığına verilmek üzere erken seçime gidilmesi için bir önerge hazırladılar. Hazırlanan önerge dün saat 14.30'da AP Millet Meclisi Grup Başkan Vekillerinden Oğuz Aygün ve Gıyasettin Karaca tarafından Meclis Başkanı Cahit Karakaş'a verildi. Karakaş önergeyi daha önce MSP tarafından verilen önergede olduğu gibi, Anayasa Komisyonuna havale edeceğini belirtti.

DEMİREL'İN BASIN TOPLANTISI

Dünkü ortak grup toplantısından sonra bir basın toplantısı düzenleyen Demirel, son sözün millete ait olduğunu söyleyerek, ülkenin idaresinde zaman zaman doğan bunalımlarda kuvvetin kaynağına gitmek gerektiğini söyledi. Demirel, daha sonra MSP'nin 26 Ekim olarak tesbit ettiği erken seçim önergesine katılıp katılmadığı sorulduğunda, "Eğer seçim illaki 26 Ekim günü yapılır, başka gün yapılmaz derseniz, seçimde yoksunuz demektir" dedi.

"Demirel...

(Baştarafı 3. Sayfada)

çöküşten olduğu kadar siyasi çöküşten de endişe duyması için her gün artan nedenler var. Türkiye'nin demokrat politikacıları arasında işbirliği yapılması yolunda uzun süreden beri acil çağrı yapılıyor."

Türkiye'deki sosyal rahatsızlıkların siyasi kilitlenmeyle yakından ilgili olduğu belirtilen yazıda, CHP'nin veya AP'nin çoğunluğu sağlayamadığı hatırlatılıyor.

Yorum şöyle sürüyor: "Berrak bir siyasi çözüm yolu görünmüyor. Yeniden seçimlerin yapılması büyük bir olasılıkla bu çıkmazı devam ettirecek. Diğer çevrelerin yanı sıra üst düzeydeki askeri komutanlar da iki büyük partinin koalisyon yapması için uyarıda bulundu. CHP bu öneriyi benimsemiş görünüyor. İktidardaki Adalet Partisi ise, bu konuda daha az istekli. Geçmiş ciddi siyasi buhranları sırasında olduğu gibi, ordunun politikacıları tamamen bir yana itebileceği korkusuyla böyle bir işbirliği hâlâ gerçekleşebilir."

Gazete, büyük parti liderlerinin Türkiye'de siyasi hayatın temellerini korumada bile işbirliği yapamamalarının üzücü olduğunu belirtiyor. Yazı şöyle bitiyor. "Türkiye bu çeşit partizanlığa artık tahammül edemez. Koalisyon hükümeti ideal olmayabilir ama parçalanma da öyledir."

Romanya'nın...

(Baştarafı 3. Sayfada)

güvenlik ve işbirliğinin sağlanması gerektiğini kaydeden Romanya'nın yeni Büyükelçisi, Devlet Başkanı Çavuşesku'nun Ortadoğuda Araplar Filistinliler ve İsrailliler arasında arabuluculuk girişimlerinde bulunduğunu söyledi. İsrail Parlamentosunun Kudüs'ü başkent ilan eden kararını geçersiz saydıklarını hatırlatan Patlinet, Balkanlarda da işbirliğinin güçlendirilmesini istedi.

Daha sonra gazetecilerin sorularını cevaplayan Patlinet, Romanya'da grevlerin olmadığını, ancak grev olursa da bunun yasalarla engellenemeyeceğini söyledi. Bir başka soru üzerine, Sovyetler Birliği'nin Afganistan operasyonunu onaylamadığını söyleyen Romen Büyükelçisi "Afganistan'daki yabancı askeri birliklerin geri çekilmesi gerektiğini" belirtti.

MHP Merkezindeki adam İtiraf'a devam ediyor (20)

Adana Cezaevinden adam kaçırma...

(Baştarafı 1. sayfada)

ve mermi götüren kadınmış.

"Bu kadın partide bize cezaevinde Yunuslarla o gün bir görüşme yaptığını, cezaevinden kaçmaya hazırlandıklarını, fakat paraya ihtiyaçları olduğunu anlattı. Biz "nasıl kaçacaklarını" sorduk. "Bilmiyorum, askerler kendilerine yardımcı olacaklarmış" dedi. Büyük çapta bir kaçış hazırlanmakta olduğunu söyledi. Her gece iki üç kişinin birden kaçacağını ifade etti. Cezaevinde sayım yapılmadığı için bu kaçışlardan kimsenin haberi olmayacağını da belirtti.

"Daha sonra ben, Veysel ve Arzu cezaevine gittik. Arzu'ya 'Sen bekle bir görüşelim' dedik. Veysel, Yunus'u çağırdı. Yunus "İbrahim Songür askerleri kafakola aldı. Ülkücü olmayan askerlere de para verecek" dedi. Ben İbrahim'i çağırdım. O benim çağırdığımı duyunca gelmedi. Benim için "o ise, bu iş yatar" demiş, Ben İbrahim Songur'ü eskiden beri tanırdım. Daha evvel partinin parasını yediği ve güvenilmez biri olduğu için ilişkiyi kesmiştik. Onun için ben Adana'dakilere "Bu adamı araştıralım, parayı öyle verelim" dedim. Songür'ün Adana Cezaevinden daha evvel de adam kaçırttığını duymuştum. Bunu Adana MHP teşkilatında anlatmışlardı. Songür ülkücü askerleri para karşılığında katın alarak gece cezaevinin damından sarkıtılan bir iple tutukluların kaçmalarını sağlamış, Yine mahkemece verilmiş tahliye kararı gibi düzenlenmiş sahte evraklar hazırladığını ve bunları askerlere verdiğini, böylece ülkücülerin cezaevinden kaçmalarını sağladığını duydum.

"Benim tanık olduğum son olayda da işleri İbrahim Songür ayarladığı için 50 bin lira Arzu tarafından bu şahsa götürüldü. Paranın içeri nasıl sokulduğunu bilmiyorum.

"Cezaevinde konuştuğumuz Yunus'un Yunus İlhan olup olmadığını bilmiyorum. Kendisi cinayetten yatıyormuş. Konuşmamız sırasında Yunus, kaçacakların genellikle cinayetten yargılananlar ve haklarında delil bulunanlar olduğunu söyledi. Biz bu görüşmeden sonra partiye gelerek Osman Balcı, Muhtar Sezai, Battal Aslan'la görüştük. Yunus'un söylediklerini bunlara aktardık. Bunlar "Tamam, gereken parayı ayarlarız" dediler. "Bu bizim için sevindirici bir şeydir" dediler. Bu olayı tezgahlayanlar Osman Balcı, eski muhtar Sezai, Veysel ve Battal Aslan'dır. İçeri gönderilen 50 bin lira da kadına benim yanımda verilmiştir."

Ecevit'in İtiraf ile ilgili basın toplantısı için

Somuncuoğlu: "Ecevit, sanki haberi yokmuş gibi takdirini bildiriyor"

ANKARA (GHA)

MHP Genel Başkan Yardımcısı Sadi Somuncuoğlu, Güney Haber Ajansı muhabirinin CHP Genel Başkanı Ecevit'in son basın toplantısıyla ilgili görüşlerini sorması üzerine "Ecevit kendisinin hazırlattığı yalan ve iftira tefrikasına, sanki haberi yokmuş gibi yine kendisi takdirlerini bildirmektedir" şeklinde cevap verdi.

Son günlerde meşru görünüşlü ve gayri meşru birçok komünist parti, fraksiyon, sendika ve dernek yöneticileri ile Ecevit'in gizli toplantı yaptığı ve onlarla anlaşmaya vardığı yolunda bazı haberlerin gazetelerde yer aldığını da ortaya atan Somuncuoğlu "Buna bir nevi TKP'nin Ulusal Demokratik Cephe çağrısına uyma da denilebilir" dedi.

Son basın toplantısının "Ecevit'in itirafı" olduğunu da sözlerine ekleyen Somuncuoğlu "Cinayet, soygun ve sabotajlara karşı olsaydı, Aydınlık'ın terör ile ilgili yayınına tebriklerini bildirmezdi. Çünkü bu gazete dünyanın hiç bir rejiminde görülmeyen cinayet kışkırtıcılığı ve vatan bölücülüğü yayınlar yapmaktadır" dedi.

Aydınlık'ın "Sınırlı bir dokunulmazlığı bulunan, cinayet kışkırtıcılığı yapan bir gazete olduğunu da ileri süren MHP'li Somuncuoğlu gazetemizi Ecevit'in Türk basını gibi göstermesini üzücü bulduğunu bildirdi.

İdam mahkumu kaçak, ÜGD Hukuk Masası Şefiyle birlikte yakalandı

HABER MERKEZİ

27 Temmuz günü Mamak Askeri Cezaevinden kaçan idam mahkumu Mustafa Pehlivanoğlu Kütahya'da yakalandı. Pehlivanoğlu yakalandıktan sonra verdiği ifadede kaçırılışından yakalanışına kadar kendisine silah sağlayan ve yardım eden kişiler arasında İtiraf yayınımızda adı açıklanan Ülkü Yolu Derneği Hukuk Masası Şefi Erdem Şenocak'ın da bulunduğunu açıkladı. Ankara Sıkıyönetim Komutanlığının açıklamasına göre Şenocak da Pehlivanoğlu ile birlikte yakalandı.

SIKIYÖNETİM AÇIKLAMASI

Ankara Sıkıyönetim Komutanlığının Pehlivanoğlu'nun yakalanmasından sonra yayınladığı bildiri aynen şöyle:

"Haklarında ölüm cezası kesinleşerek dosyaları TBMM'nin onayına sunulan İsa Armağan ve Mustafa Pehlivanoğlu adlı hükümlülerin 26 Temmuz 1980 tarihinde tutuklu bulundukları Mamak Özel Askeri Ceza ve Tutukevinden ne şekilde ve kimlerin yardımıyla kaçırıldıkları Ankara Sıkıyönetim Komutanlığınca 8 Ağustos 1980 tarihinde Türkiye Radyo ve Televizyonundan açıklanmıştı.

"Kaçırılan bu katillerin yakalanması için Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı güvenlik kuvvetlerinden özel timler oluşturulmuş ve bu timler araştırmalarını aralıksız sürdürerek kaçırılan hükümlülerden Mustafa Pehlivanoğlu'nu 16 Ağustos 1980 günü sabaha karşı Kütahya ili Aslanapa nahiyesi Çal köyünde saklanmış olduğu evde yaptıkları ani baskınla yanında taşıdığı silahını kullanmaya fırsat vermeden ve sağ olarak yakalayıp Ankara'ya getirmişlerdir.

"Mustafa Pehlivanoğlu yapılan sorgulamasında cezaevinden kaçırılma olayını kaldıkları hücrenin tavanı delinerek para karşılığı temin ettikleri iki adet er elbisesini giymek suretiyle gerçekleştirildiğini doğrulamıştır.

"Ankara'dan doğruca Kütahya'ya oradan da Eskişehir'e gittiğini, Eskişehir'de Ülkü Yolu Derneği Başkanı ile ilişki kurduğunu, bu kanalla aynı derneğin Genel Merkeziyle temasa geçerek bu örgüt tarafından ihtiyaçlarının karşılanması için kendisine 10 bin lira verildiğini ve bir süre çeşitli yerlerde saklandığını beyan eden hükümlü Mustafa Pehlivanoğlu, bilahare Eskişehir Ülkü Yolu Derneği Başkanı tarafından aynı örgütün Kütahya Şubesi Başkanına teslim edilerek, Kütahya'da çeşitli yerlerde saklandığını, burada kendisine Ülkü Yolu Derneği Kütahya Şubesi Başkanı ve ilgilileri tarafından yardımda bulunulduğunu, Şeker Bayramı süresince Kütahya'da saklandığını, kaçırılma olayına karışan kişilerin, Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı özel güvenlik timleri tarafından birer birer yakalandığı haberinin alınmasından sonra, yine Ülkü Yolu Derneği Kütahya Şubesi ilgililerince 15 Ağustos 1980 tarihinde Aslanapa nahiyesi Çal köyüne götürüldüğünü ve Selim takma ismi ile köyde bir evde kendisine yardım eden kişilerle birlikte saklandıklarını açıklamış, ancak bu evde 16 Ağustos 1980 tarihinde sabaha karşı, edindiği silahı kullanmaya fırsat kalmadan görevli ekip tarafından yakalandığını beyan etmiştir.

"Hükümlü Mustafa Pehlivanoğlu'na kaçırılışından yakalandığı zamana kadar maddi ve manevi yardım sağlayan, silah temin eden kişilerin, Ülkü Yolu Derneği Ankara Merkezi Hukuk Masası Şefi Erdem Şenocak, Kütahya Ülkü Yolu Derneği Başkanı Kamil Konya, Eskişehir Ülkü Yolu Derneği Başkanı Ertan Dolgun, Kütahya Ülkücü Gençlik Derneği eski Başkanı Sami Arpacıoğlu, Kütahya Ülkü Yolu Derneği üyelerinden Tamer Cirit ve Timur Küdür oldukları belirlenmiş ve bu sanıklar da yakalanarak Mustafa Pehlivanoğlu ile birlikte Ankara Sıkıyönetim Komutanlığına teslim edilmişlerdir."

İdama mahkum edilen İsa Armağan ve Mustafa Pehlivanoğlu Ankara'da Balgat'ta bir kahveyi silahla taramış ve 5 kişiyi öldürüp 12 kişiyi yaralamışlardı.

MHP'liler...

(Baştarafı 3. Sayfada)

man Özyaşar, Turan Güney ve Ali Keşbi ile adını öğrenemediğimiz iki yurttaşı gözaltına almıştır.'

Açıklamada daha sonra gözaltına alınanlar Kayaş karakolunda işkence yapıldığı ve mahalleye gelen polislerin halka evlerini terk edip gitmelerini söyledikleri belirtilerek saldırganların başını, kurşun, Celal ve Minübüscü Eyüp adlı MHP'lilerin çektikleri bildirildi. Ayrıca, Bağcılar da MHP'lilerin polisle birlikte halka otomatik silahlarla ateş açtıktan sonra evleri yıkmaya çalıştıkları, polisin ise saldırıya uğrayan evleri arayarak altı kişiyi gözaltına aldığı açıklamada yer aldı. Bu arada Bağcılar Mahallesindeki saldırganlardan, Ali Yaşar'ın ailesinin evinde ve Hasan Gedik'in oğlu ETKO'cu olduğu söylenen Rahmi Gedik'in evlerinde üstlendikleri belirtildi. Açıklamada "Saldırıların başını Ali Yaşar'ın oğulları ile birlikte Rahmi Gedik çekmektedir" denildi.

Saldırılar karşısında hükümetin tam bir vurdum duymazlık içinde olduğu belirtilen açıklamanın son bölümünde şöyle denildi:

"Ankara'nın semtleri mezheplere göre bölünmek istenmektedir, yurttaşlar arasında düşmanlık tohumları ekilmektedir. Demeçlerinde halkın içine "nifak sokulduğunu" söyleyen Demirel'in kendisi faşist nifakı himaye etmektedir. Yurttaşların canını ve malını korumak zorunda bırakan bu tutumu protesto ediyoruz. Parti olarak faşist saldırganların ve onları himaye edenlerin yakalarını bırakmamaya kararlıyız".

KOMANDOLAR İKİ GENCİ KAÇIRIP DÖVDÜLER, PARALARINI ALDILAR

Ankara'da önceki gece iki genci kaçıran MHP'liler gençleri dövdüler ve üzerlerindeki paraları aldılar, kimliklerine de el koydular. Gençleri arabayla kaçırarak Beşevler bölgesine götüren komandolar birinin üzerinden CGP'den gelmiş bir mektup çıkınca gençleri serbest bıraktılar.

Gençlik Caddesinde saat 21.30 sularında evlerine giden iki gencin yolunu kesen komandolar polis olduklarını söylediler. Daha sonra "komünist misiniz" diye soran komandolar, "Sizi karakola götüreceğiz" dediler. Arabaya binmemek için direnen gençleri dövdüler, sonra da zorla arabaya bindirdiler. Tabanca kabzası ile gençleri çeşitli yerlerinden yaralayan komandolar, gençlerden birinin üzerinden öğretmen kimliği çıkınca, Ülkücü Öğretmenler Birliği Başkanının adını sordular. Arabanın içinde dört komando, "Sizi Bahçelievler Karakoluna götürüp öldüreceğiz, Türkiye'yi bu hale getirenler sizlersiniz" şeklinde konuştular. Daha sonra Beşevler'de boş bir arazide arabayı durdurdular ve gençleri indirdiler. Bu arada gençlerden biri kendisinin CGP'li olduğunu araştırırlarsa öğrenilebileceğini söyledi. Gençlerin üstünü arayan komandolar Hasan Reisoğlu'nun üzerinden kendisine CGP'den gelen bir mektup çıkması üzerine tereddüt ettiler, daha sonra gençleri serbest bıraktılar ve olay yerinden beyaz bir Renault ile uzaklaştılar. Yaralı olan genç Hacettepe Hastanesinde tedavi altına alındı.

Mecidiyeköy...

(Baştarafı 3. Savfada)

yaptığı saptandı. Mehmet Sarı'nın öldürülmesinden bir gün önce telefon eden kişi, "Yarın Mehmet'in cesedini alın" dedi. Bu telefon konuşmasında "Biz gündüzleri uyur, geceleri adam öldürürüz" diyen kişinin sesi ile, bundan bir süre önce, "Geceleri inceden inceden çıkar adam keser biçerim. Benim işim budur" diyen ve Adının Bahtiyar Çelik olduğunu saptadığımız kişinin sesinin aynı olduğu açığa çıktı.

Şişli'deki cinayetlerden önce de aynı kişi telefon ederek ertesi gün iki cesedin bulunacağını söylemişti. Telefonda hayli soğukkanlı konuşan kişinin cinayet şebekesinin basınla ilişkiler sorumlusu Bahtiyar Çelik ya da kardeşi Salih Çelik olabileceği sanılıyor.

İstanbul, Kartal Cevizli'de önceki gece üç ayrı yere patlayıcı madde atıldı.

İlk patlama Nuriye Gökalp adlı şahsın evine bomba atılması sonucu meydana geldi. Maddi hasara yolaçan patlamadan sonra, olay yerinde "THKP–C Sempatizanları" imzalı bir bildiri bulundu.

Diğer patlamalar ise Yusuf Karaot adlı şahsa ait ev ile bir terzi dükkanında meydana geldi. Olay yerlerine aynı şekilde THKP–C Sempatizanları imzalı bildiriler bulundu. Patlama sonucu maddi hasar meydana gelmesine karşın ölen ve yaralanan olmadı.

KENDİNE POLİS SÜSÜ VEREN SİLAHLI BEŞ KİŞİ 6 MİLYON LİRALIK MÜCEVHER VE PARA ÇALDI

Önceki gece saat 23.45'de Yeşilköy Eskihavaalanı Caddesinde Osman Atayılmaz'ın dairesine gelen biri polis elbiseli silahlı 5 kişi, kendilerini Mali Şube Müdürlüğü görevlileri olarak tanıtarak içeri girdiler. Soyguncular 5 milyon liralık mücevherat, 400 bin lira nakit ve 500 bin liralık çeki alarak olay yerinden yaya olarak kaçtılar.

EYÜP'TE BİR LOKANTA SAHİBİ İŞYERİNDE ÖLÜ BULUNDU

İstanbul Eyüp'te Saray Lokantası sahibi İlyas Kahya önceki gün geceyarısı işyerinde boğularak öldürülmüş olarak bulundu. Olayın siyasi yönünün bulunup bulunmadığının araştırıldığını belirten yetkililer yapılan ilk soruşturma sonucu kuşkulu görülen Ahmet Kahya, Mahmut İleri, Asıf Kahya ve Şeref Civelek'in gözaltına alındığını kaydettiler.

İZMİR'DE

Silahlı 4 saldırgan dün İzmir Güzelyalı Polis Karakolunu basarak görevli 4 polis ile bir bekçiyi nezarete kilitleyip, silahlarını da alarak kaçtılar. Karakola bomba atılması sonucu olay yerine gelen görevli ekipler bir MP-5 ile 4 tabanca alarak kaçan kişileri aramaya başladılar. Saat 06.15'te meydana gelen olayda saldırganların nöbet değiştirmekte olan polislerin gafletinden yararlandıkları, daha sonra çıkış yollarını tutarak geniş operasyonlar sürdürdükleri belirtildi.

TAVŞANLI'DA BIR KİŞİ ÖLDÜRÜLDÜ

Tavşanlı'da, arabacılık yapan Ahmet Kırık adlı bir kişi önceki gece saat 01.00 sularında kapısını çalan kişilerin silahlı saldırısına uğradı. Ahmet Kırık olay yerinde öldü.

VAN'DA BAZI CİNAYETLERİN FAİLLERİ YAKALANDI

Van Valisi Yurdauğur Ünal basına yaptığı bir açıklamada siyasi cinayetlerin faillerinin yakalandığını belirtti Ünal, halkın huzurunu kaçıran, esnaftan zorla para toplayan, Tunceli ve Diyarbakır'dan geldikleri belirtilen ve kendilerini KPSK olarak tanıtan kişilerin 16 Ağustos gecesi Vanlı bir esnaftan para aldıkları sırada suçüstü yakalandıklarını, 4 kişiden 2'sinin suçunu itiraf ettiğini bildirdi. Van Valisi Ünal, ayrıca son günlerde yoğunlaşan bombalama olaylarını düzenleyen örgütün de açığa çıkartıldığını belirtti. Sözkonusu örgütün Ramazanda dükkanını açan bir pideci ile bir sinemayı bombalayan ko...ni kastettiği söy-

ŞİT, Türkeş'ten...

(Baştarafı 3. Sayfada)

— ŞİT kime bağlı olarak çalışıyor.

— MHP, Türkeş'e bağlı olarak. Emir veriyor, öldürüyoruz. Yakında, açıklamıştık dün akşamki arkadaşa, siz de öleceksiniz. Şunu öğrenmenizi istiyoruz biz. Bütün komünistler ölecek. Hiç birisi yaşamayacak. Ya Rusya'ya, Ya Çin'e gideceksiniz, yahut da bu memleketi terkedeceksiniz. Size bu konuda hayat hakkı tanımayacağız. Buna kesinlikle inanmanızı istiyoruz. Biz dün akşamki arkadaşa da söylemiştik. Biz gündüzleri uyuyup, geceleri adam öldürüyoruz. Daha doğrusu komünist öldürüyoruz.

Yarın da Mehmet'in cesedini alın.

— Mehmet kim? Hangi Mehmet?

— Yarın öğrenirsiniz.

— ... (Telefon kapanıyor)

Çağın yürek acısı
LORCA

Gülseli İnal

Ağustos ortalarında sıcak bir günde insanlığa derin bir yara açacak olan ölümüne giderken, ölümsüzlüğünü çoktan kanıtlamış biri olarak başı dikti Lorca'nın. Ozanların çoğu doğayla yarışır, insanın ve doğanın gizine varmaya çalışır. Lorca tüm ozanlar gibi daha yaşarken ölümün binbir türünü bilen, yaşamın içinden çıkılamayacak çelişkilerini yaşamış acılı yüreğiyle insanlara sesleniyordu. "Şiirler Kitabı"nda yer alan "Yaz Madrigal"i (Aşıkane bir şiir türünün adı) adlı şiirinin bir dizesinde (Beni üzüntülü gördüğünden mi/ Ah o zavallı duruşum/ Yoksa şiirlerle harcanıp giden/ Hayatıma mı acıdın) demektedir.

Bu bir tür ozanca sezginin deyişleridir.

Acının türlerini daha yaşarken tatmış Lorca için ölüm bir denbire ve sessiz gelecektir. Faşistler onu evinden alarak bir gece yarısı kurşuna dizmek için Sierra yamacındaki Viznar'a götürürler. 1936'da daha 38 yaşındayken (20 Ağustos günü) cesedi bulunduğunda ölüm tutanağında şu satırlar vardır: "Savaşın doğurduğu yaralar yüzünden ölmüş olup cesedi........"

1936 Şubat'ında İspanya'da Halk Cephesi seçimleri kazanmış Azanya başkanlığına getirilmiştir. Muhalefet ise faşistlerden oluşmuştur. Faşistler kıyımlara girişirler. Kiliseler yakılır, insanlar öldürülür, halk katliamları yapılır. Bu arada Lorca faşistlere karşı çıkan bir bildiriyi imzalamıştır. Madrit'teki cumhuriyet hükümetine karşı ayaklanmayı General Sanjurjo yönetmektedir. İsyanı ülkenin gerici kurumları desteklemektedir. Milliyetçiler katolikler gerici asilere katılır. İsyan gerici ve kanlıdır. Sanjurjo'nun ölümü üzerine Kanarya adaları valisi General Franco başkaldıran birliklerin başına geçer. Asi gereraller temmuz sonlarında İspanya'nın güneyini ellerine geçirmişlerdir. Lorca'nın doğup büyüdüğü yer Gırnata'nın ilerici valisi işgalcilere karşı direnmektedir. Ancak Franco'nun arkadaşı General Campins Gırnata'nın büyük bir kısmını ele geçirir. 20 Temmuz günü Franco'cu Valdes Gırnata'nın yeni, kıyımcı, acımasız valisi olacaktır. Ardından "şüphelileri" temizleyecek bir örgüt kurulur. Bu örgüt faşist harekete karşı gelenleri "Bir bir temizleme" hareketine girişir. Binlerce insan bu insan yiyen örgüt tarafından yok edilir. Ölüm Lorca'yı Gırnata'da bulur. Adam yiyen örgüt şüpheli gördüğü dünyaca ünlü ozan Lorca'yı evinden alıp götürür.

"Şiirler Kitabı"nda uzağı gören bir ozan olarak kendisi için şu dizeler dökülür dudaklarından "Işıkla sesle dolu/ Şu ipekten yüreğim/ Yitik canlarla dolu/ Arılar zambaklarla;/ yanına yıldızların,/ istemek için İsa/ Efendimiz'den \ tekrar/ Masallarla beslenmiş/ eski çocuk ruhumu,/ o tüylü külahımla/ tahtadan kılıcımı/.

Federico Garcia Lorca 1898'de İspanya'nın Gırnata yöreşinde doğmuştur. Ana-babasının sanata olan düşkünlüğü müzik ve şiirle tanışmasını sağlar. Küçük Lorca müziğe eğilim göstermektedir. Ailenin üstüne titrediği bir çocuktur. Sanatla ilk tanışması müzikle olur. Annesinden solfej dersleri alır. Kolej'i bitirdikten sonra gönülsüzce Hukuk Fakültesine yazılır. Üniversite sırasında profesörünün yönetiminde yaptıkları inceleme gezileri Lorca'yı çok etkilemiştir. Bu gezilerden sonra yurt sevgisi içini yakmaya başlar. İspanya'nın doğasına aşık olmuş, Kastilya'ya tutkulanmıştır. Daha sonraları ilgisi müzikten edebiyata kayar. O içinde doğa ve insandan oluşan müziği aktaracaktır artık yazılarıyla. 1918'de "İzlenimler ve Görünümler" adlı bir kitabı yayınlanır. Ozan İspanya'nın başkenti olan Madrit'e geçer. Aynı zamanda bu kent ülkenin kültür hareketinin oluştuğu ve sürdüğü yerdir. Lorca kendini yoğun sanat tartışmalarının içinde bulur. Sanatçılarla ve genç aydınlarla dostluk kurmuştur. Sonraları tiyatro çevrelerine girecek ve büyük ustalarla tanışacaktır. "Şiirler Kitabı" 1921'de yayınlanır. Şiirin yanı sıra tiyatro ilgisini çekmektedir. Daha sonra ilk tasarlayacağı dram bir bayrağın üstüne özgürlükçü sözler işleyen bir kız içindir. Gırnata Hukuk Fakültesini bitirdikten sonra yoğun bir biçimde yazmaya başlar. 1924-26 yıllarında "Canciones ve Mariana Pineda" oyununu yazar. Bunların yanı sıra "Donya Rosita ya da Çiçeklerin Dili" oyununu tasarlamıştır. Ardından ünlü kitabı "Çingene Romancerosu" gelir. Çağdaşı ressam Dalı ile dostlukları sürmektedir. 1928 yılında yayınlanan "Çingene Romancerosu" edebiyat çevrelerinde büyük yankılara yol açar. Yapıt son yüzyıl İspanyol edebiyatının en büyük başarısı sayılmaktadır. Aynı yıl "Sulara Gömülmüş Yüzücü Kız" ve "İskenderiye'de İntihar" yayınlanır. Artık Lorca şiir üstüne verdiği konferanslar resim gösteriler, sergileriyle Gırnata kentinin kültür hareketinin önderlerindendir. 29 yılında Amerika'ya gitmek istemektedir. Amacı değişik ülkeler görüp ayrı topluluklarda yasamaktır. Bu yeni insanların ve doğaların keşfine çıkmaktır bir ozan için. Amerika'da Columbia Üniversitesi'nde öğrencilik devri başlar. Yeni dünya onu pek çekmemiştir. Daha sonraları yayınlanacak olan "Ozan New York'da" adlı şiir kitabı Lorca'nın bu ülkeye olan öfkesini dile getirir. Amerika'da hiç kalmaya niyeti yoktur. Kentin her yerini karış karış dolaşarak insanlarını yaşayışlarını anlamaya çalışır. Özellikle Amerika'da zenciler onu ilgilendiren olayların başında gelmektedir. Ona göre zencilerin bu ülkede ne işleri vardır! Yurtları daha iyi değil midir? Uyumsuz bir şey yakalamış kendine ters gelen bir olguyu görmüştür. Ozan New York'ta da şiirlerini onun üstüne kurar. Amerika'yı terk ederken bir de Küba'ya uğramalıdır. Küba'ya geçerken bir şiir yazar. Bu şiirin adı "Uygarlığa doğru iki dans" dır. Küba'da şiir üstüne konferanslar verir.. Ülkesine döndüğünde ise kendini politik karışıklıkların içinde bulur. Tamarit Divanı adlı şiir kitabını baskıya hazırlar. Tamarit Lorca'nın doğup büyüdüğü çocukluğunun geçtiği Gırnata'da bir yöreye verilen addır. En sıcak en içten şiirlerini kapsayan kitaptır bu. Ozanın doğa aşkı bu kitapta en belirgin biçimini almıştır.

Bu yıllarda Lorca en parlak devirlerini yaşamaktadır. Ozanın öncülüğünde kurulan bir tiyatro trubu La Barraca İspanya'yı köy köy dolaşarak büyük İspanyol klasiklerini oynamaktadır. O sıralarda Unamuno İspanya Üniversitelerinde rektörlük etmektedir. Yarınlar umutlu, gelecek parlak gözükmektedir. Sık sık bir araya gelen aydınlar edebiyatçılar Lorca'nın okuduğu şiirlerini dinlerler, tartışırlar. 32 yazında "Kanlı Düğün" doğar. Aynı yılın aralık ayında La Barraca cumhurbaşkanı ve bakanlara bir oyun sunmaktadır: "Hayat Bir Düştür." Lorca hem oyunu sunar, hem de oynar. Çalışmalar etkinlikler birbirini izler,. "Kanlı Düğün" sahneye konur. Ve Lorca "Yerma" adlı oyununu yazmayı tasarlamaktadır. "Kanlı Düğün"ün büyük başarısı üstüne ozan Arjantin'e gider. Sanat çevrelerinin "gözbebeği" olur çıkar. Artık ülkesinde ve İspanyol dili konuşulan ülkelerde oyunları oynanmakta Lorca başarıdan başarıya koşmaktadır. 34 yılında ünlü boğa güreşcisi Sanchez Mejias'ın arenasında ölümü Lorca'nın ünlü "Ağıt"ını yazmasına neden olur. Bu arada Donya Rosita'ya çalışmaktadır. Tiyatro ona göre halkın eğitimi için bir araçtır. Daha sonraki yıl yeni oyunu "Sodom'un Yerle Bir Edilişi" hemen hemen bitmek üzeredir. "Kunduracı Güzeli" sahnelenir. Halk oyunlarını büyük bir coşkuyla karşılamakta ona alkış tutmaktadır. 35 yılında Lope de Vega'nın üçyüzüncü ölüm yıldönümünü kutlama dolayısıyla Lorca Peri Banyez oyununu yönetir. Aynı gece bestelediği şarkılar okunur ve bir de konferans verir. 35 yılı Dali, Neruda ve Lorca'nın İspanya'da buluştuğu yıldır. Bir yıl sonra ise ölüme sessiz ve başı dik gidecektir.

Onun şiiri doğadaki tüm canlıların aktığı yaşadığı bir şiirdir. Ağustos böceği, kertenkele, ay aşk, mısır tarlaları şiirinde yeniden yaşamaya başlar. O tüm nesnelere kendi acısını yerleştirir. Kısa sürecek olan yaşamını sanki kestirerek hiç durmadan ürün vermiştir Lorca. İç dünyası zengin, acılı bir ozan vardır dünyanın karşısında.

O, çağdaşlarıyla birlikte yeni çağın habercisi gibidir ayrıca. Bilinci kavrayan ve saran tutkulu şiirleri sessiz bir iç akışının sesidir. Ürünlerinde kendi benliğini ağaçlar, yıldızlar, böcekler, ırmaklarla birleştirip yeniden can kazanır. Özdeşleşmediği hiç bir nesne hiç bir canlı yok gibi bir şeydir. Sanki acısı onu doğadan daha üstün kılmıştır. Tüm canlılara karşı duyarlı bir yürek taşır, onları duyar, yaşar yaratır. Sanki doğayla bir ezgi tutturur da tüm insanlığa bu acılı şarkısını dinletir. Bir iç akış, ritm ve sessiz duyguların dilidir. Acılı olduğu kadar dünyaya sığmayan bir yürektir bu. Onun düşüncesi yaşadığımız dünyanın sınırlarını çoktan aşmış, evreni belli bir yerden seyreder. İspanyol dilinin ustalarından olan Lorca'ya bir yazın ustasıdır demek ne derece yeterlidir? Tüm insanlığa kanıtlanmış coşkusu onun şiirlerinin ana kaynağıdır ayrıca. Yeni bir evrenin keşfedicisi olarak tüm bunları tamamlayamadan genç yaşında öldürülmesi çağın yürek acısıdır. Lorca deyince akla yarım kalmış bir yaşamın şiirlere yansımış koyu bir duyarlılığın akışı gelir. Ve Lorca'nın ölümüyle İspanya "yüzyıllık şarap gibi koyulaşır". O ölümüyle İspanya'nın nasıl ve nereye gideceğini çoktan haber vermiştir halkına.

Ve çağlar boyunca dilden dile söylenecek, İspanya'nın yürek yakan acılı bir şarkısıdır o.

Şiirlerden kurduğu yeni evrenin bekçileri gökyüzünün parlak yıldızlarıdır artık.

Federico Garcia Lorca (1899-19.8.1936)

LORCA

Önsöz yerine

Verirdim bu kitapta
bütün ruhumu.
Bu kitap ki benimle
gördü görünümleri,
yaşadı kutsal anlar.

Ah, elimize güller
ve yıldızlar dolduran
kitapların acısı
sonra yavaşça geçen!

Ne derin üzüntü, ah,
bir yüreğin kudurduğu
bu kederden, acıdan
mihrapları seyretmek!

Görmek hayallerini,
silinen hayatların,
görmek çıplak insanı
kanatsız Pegasus'da,

görmek ölüm-dirimi
-bileşimi dünyanın-
ki derin boşluklarda
bakışır, sarmaşırlar.

Ölü bir güz demektir
şiir kitabı demek
ve ak toprakta kara
yapraklardır dizeler.

Soluğudur rüzgarın
bunları okuyan ses,
bunları gönüllere
gömen -iç uzaklıklar-.

Ozansa bir ağaçtır
meyveleri hüzünden
ve yaprakları solgun,
sevmektir ağlamayı.

Aracısıdır ozan
akıl erdirilmezse
ve dost gözüyle bakar
tiksindiği şeylere.

Ozan bilir ki bütün
yollar ele geçmezdir
ve gömülür bu yüzden
gece tam sessizliğe.

Şiir kitaplarında
yol alır acı acı
kan gülleri içinde
sonu gelmez kervanlar,
yaratırlar ozanı
ağlarken akşamüstü
çevrilip, kıstırılıp
öz hayaletleriyle.

Şiir acılık demek
ruhların ürettiği
görünmez peteklerden
fışkıran o göksel bal.

Şiir, yol aldığımız
gelmiş olağandışı.
Telleri hep alevden,
yürekten olan harpa.

Şiir, yol aldığımız
hayat açgözlülükle,
iletmesini umup
keyfince teknemizi.

Şiir kitapları, ah,
geçip giden yıldızlar
dilsiz bir sessizlikle
Hiçlik saltanatına,
gökyüzlerine çizip
gümüş dizelerini.

Ne derin bir acı var,
ne çaresiz bir acı
ozanların ağzından
yükselen yanık seste.

Verirdim bu kitapta
bütün ruhumu..
1918

(Türkçesi: SAİT MADEN)

George Thomson "Marksizm ve Şiir"(3)

Yeni ozanlar için esin kaynağı

George Thomson, "Marksizm ve Şiir" adlı kitabının altıncı bölümünde tragedya'yı inceliyor. "Tragedya Avrupa'ya özgü bir oyun türüdür. Önce Atina'da, sonra, modern burjuva sınıfının önem kazanmasıyla Batı Avrupa'da yeniden ortaya çıkar" saptamasını yapıyor. Daha sonra tragedyalardaki olay örgüsünün tipik yanını şöylece belirliyor:

"Aristoteles şiir sanatı ile ilgili incelemesinde tragedyayı, kahramanın bir yanlışı yüzünden talihin tersine dönmesini içeren bir eylemin gösterisi olarak tanımlıyor. Bu talihin dönmesi ya bir yıkılıştır ya da bir yıkılış olma eğilimindedir: Aristoteles'in kendi deyişiyle, "Eylemin karşıtına dönüşmesidir". Bu ilkeye dayanan bir olay örgüsü daha çok tragedyanın özelliklerini taşır. Bunun en üstün örneği Sophokles'in Kral Aidipus'udur," Thomson, aynı bölümün daha sonraki sayfalarında, Oidipus tragedyasını uzun uzun anlattıktan sonra bu yargısını yineliyor: "İsteklerin böyle durmadan karşıtlarına dönüşmesini tragedyanın en ağır basan güç kaynaklarından biridir-bir düşün ürkütücü özdevimiyle yıkıma varan bir güç kaynağı." Thomson bu bölümün sonrasında Shakespeare'in tragedyalarını inceliyor. Kitabın son bölümü olan "Gelecek" bu bölüme bağlanıyor. Thomson bu bölümde şunları yazıyor:

"Kapitalist düzende ozanın toplum içindeki yeri değişmişti. Shakespeare Leichester kontuna bağlıydı. Ailesi ve dünya görüşüyle burjuva olsa bile, toplumdaki yeri bakımından derebeylik düzenine uyuyordu. Oysa Milton, Cromwell zamanındaki İngiliz Cumhuriyetinde yıllarca görevli olarak çalışmış, Cromwell'e Dışişleri Bakanlığı etmişti. Toplum içindeki yerine göre de burjuvaydı. Ama siyasal görüşüyle şiiri arasında yakın bir bağ vardı. Politika, şiir, din, tek ve bölünmez bir bütündü onun için. Krallığın yeniden kurulmasıyla sanatçıların korunması konusunda yarı-derebeylik koşullarına belli ölçüde bir dönüş oldu. Toprak sahibi soyluların koruduğu Pope ve Gay gibi ozanların şiirlerini bastırmaları için kendilerine para yardımı yapıldığı gibi ayrıca bu sınıfın insanları tarafından sekreter olarak kullanıldıkları da görüldü. Ama endüstri devriminin gelmesiyle derebeylik kalıntısı ne varsa, silinip süpürüldü. Şiir bir "meta", şair ise açık pazar için çalışan ve ürünlerine karşı isteğin gittikçe azaldığı bir üretici oldu. Son elli yıl içinde kapitalizm ilerici bir güç, burjuva sınıfı ise ilerici bir sınıf olmaktan çıktı; bu yüzden de burjuva kültürü, bu arada şiir, canlılığını yitirmeye başladı. Yönetici sınıfın eseri değildir çağımızın şiiri -büyük iş çevrelerinin şiire aldırdığı görülmüş müdür hiç?- şiirle, toplumun dışına itilmiş sayıca önemli olmayan birtakım orta tabaka aydınları uğraşır ki, bunlar da egemen sınıfların kendilerini hor görmelerine rağmen tekelci kapitalizmin çelik çemberini yarabilecek tek güç olan emekçi halk yığınlarıyla el ele vermekten çekinirler. İşte burjuva şiiri toplumsal değişim için gerekli olan köklü güçlerle ilintisini bu yüzden yitirmiştir. Özü kısırlaşmış, etki alanı daralmıştır. Bir halkın, hatta bir sınıfın sesi olmaktan çıkmış, dar bir arkadaş çevresinin uğraşı olmuştur şiir. Burjuva ozanı sanatına yeni bir yön vermeyi başaramazsa çok geçmeden şiirlerini okuyabileceği kendinden başka kimse kalmayacaktır çevresinde. Shakespeare'in başeserleri toplu kalabalık önünde yüksek sesle okunmak için yazılmıştı. Şiir artık bu gücünü yitirmiş, Shakespeare bile insanlara çekici gelmemeye başlamıştır. Shakespeare'in sonelerinde Keats'ın övgü şiirlerinde salt edebi biçim bakımından elde edilen başarıyı unutuyor değilim. Ne var ki, bütün şiir, başlangıcında ozanın ve halkın katıldığı toplumsal bir eylemdir. Bizim şiirimiz öylesine bireyselleşmiştir ki, kendini bekleyen kaynakla bağını koparmış, kökünden kurumaya başlamıştır.

"Homeros sınıflı toplumun başlangıcına yakın bir zamanda yaşamıştı. Bizse sınıflı toplumun sonuna yakın bir zamanda yaşıyoruz. Homeros'un zamanında şiir tam olgunluğuna varmamış bile olsa, halk arasında tutkuyla benimsenen bir sanattı. Yunanistan'da daha sonraki yıllarda ve Elizabeth çağı İngilteresinde, halkın ilgisini büyük ölçüde koruyarak tam olgunluğa eriştiğini görüyoruz. Elizabeth çağı şiirinin esin kaynağı yepyeni ve göz kamaştırıcı bir geleceğin kapılarını açan burjuva devriminin ilk başarılarıydı. Bu şiir, burjuva devriminin bu ülkede tamamlandığı on sekizinci yüz yıl sonunda, daha sınırlı bir ölçüde de olsa, yeni bir canlılık kazandı. Ama bu ulu ağacın dalları soğuktan titriyor bugün. Burjuva biçimleri artık "klasik" kalıplara dönüştü. Yuvalaşan bu kalıpları bir yana itti genç ozanlarımız. Ama yeni kalıplar için de ne yana döneceklerini bilmiyorlar. Bu ozanlar esin gücüne yeniden kavuşmak istiyorlarsa, esin kaynaklarını halkta aramak zorundadırlar."

(SONU HAFTAYA)

22.5.1980(5)

"Tanıştın mı Sartre'la?" dedim

"-Bizi uzlaştıran- güzel! İnsanlarla uzlaşırsın da kentlerle uzlaşamazsın " dedim.

"Hayır, o kenti simgeliyen bir varlığın gülümsemesiyle uyum sağlarsan hemen uzlaşırsın kentle " dedi Özdemir İnce, ete çatalını batırdı.

"O gülümseme, kentlerin konumuyla, iklimiyle, yapısıyla, karakteriyle önüne yığdığı engelleri aştıracak güçte değildir her zaman."

"Aştıracak güçtedir. Sevdiğin insanın bulunduğu kendi de seversin " dedi Özdemir İnce.

"Sevdiğim bir sürü insanın yaşadığı kent korku veriyor bana, sokulamıyorum," dedim. "Eee, ayrıca konuşuruz bunları. Paris'teydin."

"Paris'e bakıyorum. Bir takım yeni yapılar var çevre yolunun iki yanında değişiklik mi? Belki. Ama her yeni yapı ne kadar yeni olursa olsun hemen Paris'e uyar. Birdenbire eskir. Mutluyum. Ama bu kez açgözlü değilim, sabırlıyım, hemen sokaklara atılmaya niyetim yok. Rene'nin karısı, babasıyla buluşacakmış, gitti. Yemekte çatlayacak kadar şarap içtim. Rene'nin bir sendika başkanına söylev yazması gerekiyormuş. Hayatını biraz da böyle kazanıyor. O da gitti. Brigitte, Tristan ve ben yola ve metroya koyulduk. Paris haccına Moufftard sokağıyla başlıyacaktım. Brigitte, ikide bir -hayal kırıklığına uğrarsan karışmam, uyarıyorum seni- diyordu. En son beş yıl önce görmüştüm bu sokağı. İlk kez de onbeş yıl önce görmüştüm. Dar, yukarı doğru, yokuşça, yukarıda Paris'in en eski alanı Contrescarpe'a çıkan, iki yanı eski evli, evlerinin çoğu kalın kalaslarla payandalanmış binbir renkli bir sokaktı: Manavlar,

Küçük kasaplar, küçük elbiseci dükkanları, hem odun kömürü hem de şarap satan koltuk meyhaneleri. Bir iki tane caz müziği dinlenen yer. Günde iki kez yürürdüm okula gidip gelirken. Bazen birine dalıp bir iki bardak şarap içerdim. Yalnızdım, parasızdım, politik, felsefi, şiir sanatıyla ilgili bir yığın sorunum vardı. Sanki eklemlerim birbirinden ayrılmış, tekrar yerlerine takmaya uğraşıyordum. Amaa Paris'te hiç bir şey sürekli değildir bir açıdan bakınca. Kaç kez ölüm noktasında kederle girdiğim bu sokaktan, kaç kez mutluluktan uçarak çıktığım olmuştu. Son gördüğümde Yunan lokantaları sokağına dönüşmek üzereydi. Şimdi birkaç tane kalmış. Bir (Boutique)ler sokağına dönüşüyor şimdi. Kederlenmedim. Önüne geçilmez bir değişimdi bu. Hiç bir şeyi yerinde tutmanın olanağı yoktu. Onbeş yıl önceki adam da değildim artık. O zamanlar her şey benim istediğim gibi olsun isterdim. Her şeyi —hizaya sokmak isterdim. Kadın mı? Kafamdaki prototipe uygun olacaktı. Yoksa ilgilenmezdim bile. Hoşuma gitmeyen sokaklardan, caddelerden geçmezdim, insanları çekmesabrım hemen hemen yok gibiydi. Şimdi artık, özellikle kırk yaşıma gireli, her şeyi olduğu gibi kabul ediyordum, dünyayı değiştirmek istiyordum ama insanların, düzenin, olması gerektiği gibi olmalarını, geleceği —şimdi— de yaşamak istemiyordum. Ne geçmiş ne gelecek, —şimdi— de yaşanmalıydı. Birbirinden kopuk şeyler değildi bunlar, ama artık önemli olan gerçekle doğal ilişki kurabileceğim —şimdi—ydi."

"Delikanlılıkta insan her şeyin değil, çünkü herşey bir dolu çirkinliği, pisliği de kapsar, bütün güzelliklerin sahibi olmak ister. Ben de istiyordum. İsteklerim gençti, tutkuluydu, coşkuluydu ve oburdu Özdemir."

"İstediklerinin arasında neler vardı?"

"Neler yoktu ki? Dünyanın en güzel kadınları, saraylar, köşkler, yalılar, adalar, gemiler, yatlar, çiftlikler, kralların, kraliçelerin, milyarderlerin salonlarında parmakla gösterilen, kendisinden akıl alınan adam... Tek konu ben olmalıydım, ben konuşmalıydım. Öyle düşünceler ileri sürmeliydim ki en büyük filozoflar bile düşüncelerimin sergilediği problemleri çözmekte güçlük çekmeliler ve karşımda şapka çıkarmalıydılar..."

"Çok mu yoksuldun o sırada?" dedi Özdemir İnce.

"Yoksulluk ne kelime!... Yoksulluk kelimesi benim zavallılığım yanında zengindir. Düşler görüyordum, hayal ettiğim her şeyi gerçekleştiren düşler.. Ve düşlerdeki evren daha zenginleşsin, daha geniş boyutlar kazansın diye erkenden yatağa giriyor, uyuyordum ve annem, —kalk, işe geç kalacaksın— dediğinde çıldırıyordum uyandırıldığım için."

"Sonra Muzo?"

"Sonra baktım ki düşlerde, havalarda, hayallerin on birinci katlarında dolaşmak beni hasta edecek, yaşadığım olanaksızlıklarla yüklü hayatın yalınlığına döndüm. —Başkalarının yaşadığı cazip şeyler, dünya nimetleri, senin erişemeyeceğin şeylerdir. Erişeceğin şeylerle ilgilen ve kendin ol! Durma, acele et! — dedim ve o zamandan bu yana kendimle çevremin, giderek toplumun ilişkilerini incelemeye koyuldum."

"İstekler ne oldu?"

"—Durumum budur, ötesi yok. Öteye sıçramaya çabalarsan yıkılırsın— dedim. egemenliğimin altına aldım, çoğunu öldürdüm.., sadece birkaç tanesini diri tutmaya, onların karınlarını doyurmaya çalıştım."

"Desene için bir istekler mezarlığı..." dedi Özdemir İnce.

"Öyle... Senin de içinde istek ölüleri yok mu? Vardır... Herkesin vardır. Hadi dostluğumuza, dostlarımıza " dedim.

"Hadi " dedi Özdemir İnce.

Karşımızdaki masaya saçlı sakallı, bulucinli, şile bezli Fransız turistleri oturmuş, yanlarındaki yeşil yosunlu yeşil sulu, içinde lamba yanan akvaryumdaki şiş karınlı ipeksi balıkları seyrediyorlardı neşeyle. Balıklar hapisteki mahkumlar gibi bir o yana, bir bu yana seğirtiyor, derinlere dalıyor, birbirini kovalıyor, bir yem bulunca kuyruk sallıyorlardı. Özdemir İnce, turistlerin garsonla olan anlaşmazlıklarını araya girerek halletti. Teşekkür ettiler. "Ne güzel konuşuyorsun" dedim.

"Sağol... Nerde kalmıştık? Haa, Contrescarpe alanında bir kahveye girdik. Birden 1966 Noel gecesi... Jean-Claude ve Jacqueline, Tristan ve Brigitte'le yer değiştirdiler. Jacqueline'le Sirkeci'den Paris'e kadar uzun, upuzun bir tren yolculuğu yapmıştık. Pipo içmemi, tütün kokusunu ve Lawrence Durrell'ı seviyordu. Yol boyunca (İskenderiye Dörtlüsü)nden konuşmuştuk. Her zaman az ışıklı evinde binlerce boş koku şişesi vardı. şişelerde kalan kokuları koklardı. Bir şeyler yazardı ama göstermezdi. Yves Bonnefoy ile Nicolas Guillen'i bu evde çevirmeye başlamıştım. Sanki üçümüz birlikte yaşardık. Bazen kapıyı vurup çıkar, bir süre sonra hiç tanımadığımız bir kadın ya da erkekle dönerdi eve. Yoktu artık. Almanya'ya gitmişti. Jean-Claude ondan ayrıldıktan sonra sekreteriyle evlenmiş, iki çocuğu vardı. Bunları düşünüyordum. Başka şeyleri, tekrar aynı biçimde yaşamak istediğim şeyleri.

— Sartre öldü—, dedi Tristan.

— Kim? dedim. Dalgındım.

— Sartre.—

Yaklaşık iki haftadır gazete okumuyordum. Almanya'da, Stutgart ve Heidelberg'deydim, Almanca bilmiyordum ve Almanya'da yayınlanan Türkçe gazetelerden hoşlanmıyordum. Bu yüzden ölümünü bilmiyordum. Zaten birkaç saat önce ölmüştü. Sartre, Camus ve Rilke'yle birlikte bizim kuşağın yazarıydı. Son yıllarda haksız yere üçüncü de küçümser olmuştuk. Özellikle bizden sonrakiler, özellikle yaşları henüz yirmilerde yazılanlar, bu yazarları bilmiyor gibiydi. Hiç üzülmedim. — N'apalım—dedim, — zaten gözleri görmüyordu. Yazarlık yaşamı bitmişti. Üzüleceksek Roland Barthes'in ölümüne üzülelim. Daha çok şey yazabilirdi. —Ama nasıl üzüldüğümü akşam, Brigitte'in küçük odasında televizyon seyrederken anlayacaktım. Televizyoncu bir lisede röportaj yapıyordu gençlerle. Biri: — Bir dönemdi o. Tıpkı J-J, Rousseau gibi, Victor Hugo gibi. Bir dönemin simgesiydi. Özgürlük ve kuşkuydu.— dedi. Sevimli bir kız: — Artık şimdi öldü Camus— dedi, — Camus'nün gerçek ölümü bu, Sartre yaşarken o da yaşıyordu. — Bizim öğrencilerimizi düşündüm. Kimbilir neler söylerlerdi. Sartre Türkiye'de yaşasaydı, canına okurlardı. Dönek derlerdi, küçük burjuva aydını derlerdi, canına okurlardı adamın."

"Tanıştın mı Sartre'la?" dedim.

Dilini ıslatan bir yudum aldı rakıdan Özdemir İnce. Öteki olaylardan ayrı tuttuğu ve özelliği bulunan seçkin bir olaya sıçrayacağından, o olayı unutulmaz ve görkemli kılan büyük yazarla ilgili anılarıyla izlenimlerini sergileyeceğinden yuvarlak yüzünü onurlu bir parlaklık aydınlatmıştı. "Oraya geliyorum şimdi" dedi, "Onbeş yıl önceydi. Pazar günleri saat ona doğru Montparnasse bulvarı bomboş olurdu. Kahveler yeni yeni açılırdı. Bulvardan bazı yaşlı Hıristiyanlarla iyi giyinmiş gen burjuvalar pazar ayini için geçerlerdi. Select kahvesinin ilk müşterisi ben olurdum. Mektup yazardım Humanite Dimanche okurdum, bütün pazarı nasıl geçireceğimi tasarlardım.

(DEVAM EDECEK)

BİN GÜNEŞLER

OKURLARDAN

Sakarya nehri güneşe,
Maraş dağı gökyüzüne küskünken,
Ve toprak çenesin kapatmış
bir tek söz söylemezken;
Minik çocuklar defneden çubukları,
ve kamıştan atlarıyla,
Pazarcık köylüleri sevdalarıyla,
Bulutsuz beyaz yağmur
Ve geceden bin güneş oldular.
Haklılar.
O gün,
Maraş dağının kellesine
ne nur
ne de taş yağmıştır.
Ancak,
Bu insanlar topraksızdır.
Yani o gün,
Maraş dağından yaylaya
hak uğruna akılmıştır.
Şimdi,
Buğdayın tam hasat saati
Ve haziranın tutam tutam güneşli vaktidir.
Dört katır yükü bulut,
Yüz deve dengi gökyüzü,
İki bağ nergiz,
Ve bir çift kızıl karanfil atıp sırtlarına,
bereketli ayaklarıyla,
Mühür attılar acılı yaylaya.
İşte o vakit,
Yıldızlı dağıyla tüm Pazarcık,
Maraşlı nehir üce Sakarya,
Acı toprağıyla Salmanıpak,
Beylikköprü,
Polatlı'nın Kıranharmanı köyü,
Sazlık ihtiyarları
Ve boy boy insanlar,
Şafaklı sabahın türküsünü okurken
haykırdılar:
Bizim sevdalarımız daima engebeli yerlerdedir,
Yürü yol olanı gözüm,
Yol olan ki,
Sarp ve yüksek yerdedir.
Ve,
Toprak işgal edilir.
Pazarcıklı köylüler bilir,
Mücadele kolay değildir.
Pincolar köye jandarma gönderir,
Pincolar rüşvet vermeğe girişir,
Ancak, teklifler red edilip,
Haklar kutsal bir fırçayla Maraş dağına
resmedilir.

Hayda zaman bu,
Durur mu?
Haziranın son akşamı takvimden silinir,
sabaha doğru.
Ve,
Diğer köylülerle,
Ağustos türküsünü söylerken Kıranharmanı,
On üç delikli zurnayı,
Maraş dağı.
Gürgenden tokmaklı
yılan derili davulu, Sakarya nehri çaldı.
Ve düğünü yapıldı,
Ve halısı işlendi toprağın.
İşte o gün,
Amanosların çatlarken Hatay'da göbeği,
Ağalar bükemedikleri bileği,
Pazarcık'ta öpmek zorunda kalmışlardı.

HASAN SUADİYE (SAMANDAĞ)
(Pazarcıklı köylülerin toprak mücadelelerinin 5. yıldönümü için)

Anadolu'ya özlem duyuyorum

Anadolu'ya özlem duyuyorum
Suyuna, taşına toprağına
Tüm tarlada çalışanlara
Ekmeğini taştan çıkaran halkıma...
Anadolu'ya özlem duyuyorum
Mutluluğu yüzlerinden okunan
Evsiz, barksız gariban
Katığı bile yok ekmeği de yavan...
Anadolu'ya özlem duyuyorum
Yaylası, dağları mis gibi kokan
Kuzulara kaval çalan dertli çoban
Aşıklara yazılan binlerce destan...
Anadolu'ya özlem duyuyorum
Suyu, elektriği olmayan
Evinde sobası yok yanan
Elbisesi de yırtık, soğuk giriyor
yamasından....
Anadolu'ya özlem duyuyorum
Okula gidemeyen çocuklar
Tarlada çalışmak zorundalar
Hevesleri yarıda kalan yavrular...
Anadolu'ya özlem duyuyorum
İsteğim onlarla beraber olmaktır
Satın alınamayan mutluluğu
Halkımın arasında bulmaktır....

AKGÜL AKIN
İSTANBUL

Aydınlık
BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

Birleşmiş Milletler Dünya Kadınlar Konferansına Türkiye delegesi olarak katılan

Prof. Unat: "Kadınlar hem haklarını bilecek hem de kullanacaktır"

BM Dünya Kadınlar Konferansına katılan Prof.Unat ve diğer Türkiye delegeleri çalışmalar sırasında

● *"Kadınlar emeklerinin büyük kısmını hiç ücret almadan sarfediyorlar"*

● *"Türkiye'de daha çok yüksek öğrenim yapan kadınlar iş bulabiliyor"*

Profesör Nermin Abadan Unat, geçtiğimiz günlerde Kopenhag'da yapılan Birleşmiş Milletler Dünya Kadınlar Konferansına Türkiye delegesi olarak katılmıştı Unat, Konferansta 1980-85 Dünya Eylem Planının Uluslararası Kesimini inceleyen komisyonu ikinci başkanlığına seçildi.

Aşağıda Prof. Unat'la Kopenhag'daki çalışmaları sırasında yaptığımız görüşmeyi yayınlıyoruz. Prof Unat dünyada ve Türkiye'de kadınların durumu ile konferansın amaç ve çalışmalarını anlatıyor.

— Soru: Sayın Unat, Konferansın amaçlarının neler olduğunu açıklar mısınız?

Prof. Unat: Kopenhag'da toplanan BM Dünya Kadınlar Konferansının amaçlarının ne olduğunu saptamak için ne yapılmak istenildiğine bakmak gerekir.

1975 yılında ilk defa dünyada çeşitli eşitsizliklerden birinin dünya nüfusunun yarısını oluşturan kadınlara ilişkin olduğu saptandı. Bundan doğan büyük feryatla bütün dünyada kadının statüsünün düzeltilmesi gereği kabullendi. Ve bu meşale yandıktan sonra BM'ye üye devletlerin önemli bir kısmı birçok önlemler aldılar. Bu arada BM de ilk beş yılın bilançosunu yaptı ve çok önemli bir insan hakkı olan cinsler arası eşitliliğin nereye kadar geldiğini saptamak istedi. Dolayısıyle Kopenhag Konferansı bir hesap verme konferansıdır.

Cinsler arasında bir farkın olmaması gerektiğini vurgulayan bu hak nereye kadar geldi. Bu çok önemli bir bilançodur. Çünkü etrafa baktığımız zaman şunu görüyoruz, Bugün kadınlar dünyanın yüzde 50'sini, işgücünün 1/3'ünü oluşturdukları halde, çalışma saatlerinin 2/3'ü kadınlara ait. Yani emek açısından emeğin 2/3'ünü oluşturuyorlar, fakat resmi iş gücünün içinde 1/3 olarak yer alıyorlar. Demek ki sarfettikleri emekle, emekçi olarak işgal ettikleri statü arasında 1/3 oranında fark var. Yani emeğin büyük bir kısmını hiç ücret almadan sarfetmektedirler. Tabi bu da büyük bir sömürüdür.

Ayrıca dünya nüfusunun yarısını oluşturan kadınlar dünya gelirinin 1/10'una sahiptir. Yani 100 kadından 10'u bu gelire sahip. Gelir sahipleri arasında kadınlar yüzde 10 teşkil ediyor ve erkekler yüzde 90, demek ki bu geliri de yine erkekler yönetmektedir.

Nihayet ülkemizde ancak kadınların yüzde 1'i mülk sahibidir, gerisinin mülkü erkeklerin elindedir. Görüyorsunuz ki ekonomik durum çok büyük eşitsizlik gösteriyor. Kadınlar nüfusun yarısını oluşturuyor, işgücünün 1/3 ünü sağlıyorlar ama, mülk durumundan hiç yararlanmıyorlar.

— Soru: Daha önce yapılan toplantılarda ne gibi kararlar alınmıştı ve bu kararlar ne ölçüde uygulama alanı buldu?

Prof. Unat: Meksiko City'de 5 yıl önce, eğitimde, sağlıkta, istihdamda değişmeler yapılması öngörülmüştü. Bugün birçok ülkede okuma yazma bilmeyen kadın sayısı artmaktadır. Azalmıyor artıyor. Zira yeterli önlem alınmıyor. Orta sınıf kadınları daha çok eğitim olanağından yararlanmakta ancak bu oranda iş bulamamaktadır. Yeni teknolojiler ise kadınların işyerlerinde sağlıklarını bozmuştur ve neticede dünya çapındaki ekonomik krizden yine en fazla etkilenen kadınlardır.

Onun için 1980'e kadar neler yapılmak istenmişti bir de ona bakalım. 1975'te de eşitsiz bir dağılım vardı ve bu eşitsiz dağılımı düzeltmek için 14 hedef belirlenmişti. Bu hedefler şunlardı: Özellikle kadınların okuma yazma oranını artırmak; karma eğitim çerçevesinde mesleki ve teknik eğitimi artırmak, Zorunlu ilk öğretimden sonra kız çocuklarına eşit fırsatlarla bundan sonraki kademelerde öğretime devam etmelerini sağlamak; kız çocuklarının vakitsiz bir şekilde okuldan alınmamaları; kadınlara giderek daha fazla iş bulma olanaklarının artırılması. İşbaşında farklı işlemlerin önlenmesi; kadınlara destek hizmetlerinin sağlanması, kreş, çocuk yuvaları vs. kadınların eşitliğini saptayan kanunların çıkarılması ve onların erkeklerle eşitlilik içinde olmaları, kadınların karar alınan kurumlarda daha büyük ölçüde temsil edilmeleri; sağlık eğitimi ve beslenme, aile planlaması, daha dengeli bir biçimde yaşamı sürdürmek, kadınlara yapılan sosyal hizmetlerin artırılması, kadınların ev kadını durumunda, aile işletmesinin bir ferdi olarak sarfettiği ücretsiz emeğin değerlendirilmesi, siyasal haklarının artırılması, okullarda kız ve erkek çocukların toplumdaki rolü konusunda yeni bir görüntü vermek, yani bazı yanlış işlerin kadınlar tarafından yapıldığı ön fikrinden vazgeçerek rol dağıtımını sağlamak, kadınların sendikalara daha geniş ölçüde katılmalarını sağlamak ve onların çeşitli eğitim olanaklarından yararlanması, modern kırsal teknoloji sayesinde aile işletmelerinin daha verimli hale getirilmesi, kadınların enerjisini tasarruf ettiren metotlar geliştirmek, çok ağır günlük işlerde kadınların yükünü hafifletmek, özellikle gecekondu ve kırsal kesimlerde ve nihayet kadınlara erkekler gibi eşit fırsatlar sağlamak ve onları ulusal yaşama sokmak için çalışmalar yapmak ve her ülkede hükümetinin kadınlara özgürlük ve eşitlik vermesini sağlamak, bunun için mekanizmalar kurmak.

— Soru: Mekanizma derken nasıl bir işleyişi kastediyorsunuz?

— Prof Unat: Bu bakanlık olabilir, müsteşarlık olabilir. Yahut başbakanlığa bağlı müsteşarlık olabilir. Yahut milli komisyon kurulabilir.

Kadınların kendi sorunlarını bağımsız bir şekilde izleyecek onların işlerini organize edecek, kamu yönetiminde bu şekilde çalışacak mekanizmaların kurulması lazımdır.

Prof. Unat 14-30 Temmuz tarihleri arasında yapılan konferansa Türkiye delegesi olarak katılmıştı.

Bunlar yapılabiliyor mu diye baktığımız zaman görüyoruz ki hükümetler bu alanda programlar hazırlıyorlar. Fakat bu programlara sosyal programlar diyemeyeceğim, şevkat programları tarzında bunlar. Kadınların aciz birer yaratıklar olarak değil de, haklarını arayan, çeşitli faaliyetler gösteren, erkeklerle eşit kişiliğe büründürülmesi lazımdır. Böy'e yan bir yardım biçiminde tezgahlanmış olan kadın hakları doyurucu olmamaktadır.

Hele bunlar gönüllü kadın kuruluşları tarafından yönetildiği zaman esas meseleler çözümsüz kalıyor. Niye kadınlara bu gözle bakılıyor? Çünkü hem emeği görülmüyor, hem çalışmaları takdir edilmiyor, hem de kullanılmıyor. Mesela birçok gelişen ülkelerdeki Türkiye'de bunlardan bir tanesidir, tarım alanında emeğin yüzde 60 ile 80'ini kadınlara aittir.

Ama bu istatistiklere yansımıyor. Kadınlar üretiyor erkekler ise alıyor ve satıyor. Kadınlar üzerinde kontrol mekanizmasını devam ettiriyor. Sonra istatistiklere geçmiyor. Erkekler kadınların bugüne kadar rolünü o kadar kuvvetli benimsemişler ki bundan vazgeçmek istemiyorlar.

Bu yüzden her ailede kız çocuğunun eğitimine fazla önem verilmiyor. Bugün dünya çapında okuma yazma bilmeyen üç kişiden ikisi kadındır. Afrika ve Asya'da kadınların yüzde 80'i okuma yazma bilmiyor. Kadın erkek eşitsizliği en fazla eğitimde belirgindir. Ve bu Türkiye'de ve Türkiye'nin gelişme seviyesine gelmiş ülkeler arasında Türkiye kadar büyük değildir. Yaşa göre okuma yazma alanında erkek kadın arasındaki eşitsizlik farkı yüzde 35'dir. Bu büyük bir açıktır ve uçurumdur. Tabii bu açık diğer alanlarda da böyle. Tarımsal alanda işgücünün yüzde 88,9'unu kadınlar teşkil ediyor, yüzde 11'i ise diğer hizmetlerde çalışıyor. Kadınların büyük bir kısmı tarımda çalıştığı halde hiç bir sosyal güvenceleri olmadığı için emeklerinin karşılığını alamamaktadırlar. Ve bunlar istatistiklere aile ferdi olarak girmektedir. Beşbuçuk milyon kadın ve erkeğin müşterek olarak küçük tarım işletmelerinde çalıştıkları görülmektedir. Kadınların emeklerinin karşılığını almadıkları elimizdeki belgelere dayanarak ölçmek çok güç.

Köyden kente gelen kadınlar eğitim düzeyleri düşük olduğu için hiç bir iş bulamamaktadırlar. Ve bunlar ev kadını olmak durumunda kalmış

— Soru: Ekonomik ve sosyal açıdan kadının durumunu açıkladınız. Acaba siyasi açıdan durum nedir?

Prof Unat: Bugüne kadar siyasal eşitliliğin varolduğunu söylemek zordur ve tüm dünyaca bilinmektedir. Türk yasalarındaki eşitliliğin yaşanan hayata yansıması lazımdır. Onun için bunun izlenmesi lazım. Başka bir bilinçlilik yerleşmesi lazım. Kadınlar hem haklarını bilecek hem de onları kullanacakladır. Onun için her kademede onları yetiştirmek en büyük görev olmalıdır.

— Soru: Buraya kadar dünya ve Türkiye'de kadınların sorunlarını anlattınız. Biraz da Dünya Kadınlar Konferansında yapılan çalışmalar hakkında bilgi verir misiniz?

Prof Unat: Bu konferansta çeşitli görüş açıları ortaya çıkmıştır. Bu konferansı hazırlayan bir "ön komite" vardır. Bu komite, kadınların biyolojik durumu, doğum sorunları, geleneksel eşitsizlik yanında kadın emeğini yetersiz olarak değerlendirmek, eşitsizliğin sürdürülmesi gibi sorunların aynı zamanda uluslararası boyutları olduğunu ortaya koydu. Ve bunun sömürgecilikle, ırkçılıkla, teslimiyet politikasıyla ilişkin olduğunu vurguladı.

Bu ön komite hazırladığı raporlarla yukarıda söylediğimiz şeyleri örnekleriyle ortaya çıkarmıştır. Çok uluslu şirketler en ucuz işgücünün olduğu ülkelere iş sahaları açıyorlar. Burada da en ucuz işgücü olan kadınları kullanmak suretiyle en yüksek kârları yapıyorlar. Ve bu ülkelerde kadın hakları dış güçler tarafından engelleniyor ve bu şirketler baskı unsuru olarak rol oynuyor.

Bu konferansta bunun gibi çok çarpıcı örnekler gözler önüne serilmiştir. Güney Afrika'da ırkçı beyaz azınlığın uygulamalarını örnek olarak gösterebiliriz. Bir avuç beyaz azınlık siyahlara zorbaca baskılar uygulamaktadır. Erkekler elmas madenlerinde çalışmaktadır. Bu erkekleri ailelerinden ayırmakta, kadın ve çocuklara esir hayatı yaşatmaktadırlar. Bunlar bu konferansta belgelerle gözönüne serildi. Özellikle kadın ve çocukların çok kötü durumda olduğu ortaya çıktı. Kadınların sorunlarının sadece biyolojik, yani anne olma durumuyla ilgili sorunlar olmadığı, bir takım siyasal durumların da olduğu ortaya çıkmıştır. İkinci olarak üzerinde durulması gereken nokta, Filistinli kadınların uğramakta olduğu büyük haksızlıktır. Ulusal bağımsızlıkları için 30 yıldan beri İsrail siyonistleri tarafından gaspedilen toprakları için bağımsızlık savaşı veren bu kadınların ve çocukların hakları gaspedilmektedir. Bunlara tüm yardımların sağlanması gereklidir.

Nihayet dünyanın çeşitli bölgelerinde göçmen sorunu ortaya çıkmıştır. Uluslararası çatışmalardan dolayı, örneğin Afganistan'dan Pakistan'a sığınan milyonlarca insan ve Vietnam'ın Kamboçya'yı işgal etmesinden sonra milyonlarca kadın ve çocuk açlıkla ve sefaletle karşı karşıyadırlar.

Kasaroğlu reorganizasyonu açıklıyor. Reorganizasyon sözü hemen organizasyonu anlatıyor. Acaba TRT'de organizasyon var mıdır ki şimdi de re-organizasyon yapılıyor?

Kasaroğlu "reorganizasyon"la sürgünleri mi kastediyor

GEÇTİĞİMİZ günlerde TRT Genel Müdürü Doğan Kasaroğlu bir basın toplantısı düzenleyerek kurum yönetmeliğinin yeniden düzenlendiğini duyurdu kamuoyuna. Kasaroğlu o toplantıda şöyle diyordu.

"1964 yılında yürürlüğe giren ve 1972 yılında küçük tadilata uğrayan TRT'nin kuruluş ve görev yönetmeliği yönetim kurulumuzun 3 gün aralıksız süren toplantıları sonucunda kabul edilmiştir.

"16 yıllık uygulamanın ortaya çıkardığı ihtiyaçlar, kurumun gelişen hizmetleri ve teknolojideki farklılıklar yönetmeliğin yeniden düzenlenmesinde ön planda tutulmuştur."

Buraya kadar her şey iyi, güzel. Ancak konuya biraz eğilinildiğinde tüm bu çabaların ve açıklamaların pek de İYİ ve GÜZEL olmadığı çıkıyor ortaya.

Bir kere Sayın Genel Müdür "1972 yılındaki küçük tadilat"tan söz ederek büyük bir açık veriyor basın toplantısının ilk cümlesinde. Kasaroğlu'nun sözünü ettiği, ünlü 12 Mart döneminin tadilatı. Kendilerinin İç Haberler Müdürü olduğu, Musa Paşa diye anılan Musa Öğün'ün de Genel Müdür olduğu dönem. Tadilat da küçük değil oldukça büyük. Hatırlardadır; TRT 12 Mart öncesi ÖZERK bir kurumdu. Özerklik 12 Martla birlikte kaldırılmış, kurumun yayın ve yatırımlarına darbe indirilmişti.

Böylesine büyük bir değişikliği "Küçük tadilat" olarak yorumlayan bir üst yöneticinin, yönlendireceği yayınlarda çağın neresine düşeceğini belirlemeye gerek var mı?

Sayın Genel Müdür "..16 yıllık uygulamanın ortaya çıkardığı ihtiyaçlar, kurumun gelişen hizmetleri ve teknolojideki farklılıklar...." derken de cilalı kavramlardan söz etmektedir. Kulağa ilk ulaştığında pek de anlamlı kavramlardır bunlar. Ancak bilen için geçerli değildir.

Önce bir organizasyon olacak ki, aksayan yönleri giderilsin ve yeniden düzenlensin. TRT'nin bir organizasyonu yok muydu? Vardı elbette. Ancak "Şema" düzeyinde kalan bir organizasyondu bu. Görev yetki ve sorumlulukları belirlenmemiş bir yığın kişi dolduruyordu TRT kadrolarını. Bu temel sorun ortadayken bir organizasyondan söz etmek mümkün müdür sizce? Kanımızca Genel Müdür ve ekibi, yeniden düzenlemeye gitmeden önce bu konuya açıklık getirseydi, organizasyonunu uygulamadan doğan gerçek aksaklıkları çıkacaktı ortaya.

İkincisi de bir başka oldu. Haftabaşı değişen Genel Müdürler, buna bağlı olarak da son uygulamada da olduğu gibi "Mahalle takımı" mantığı ile, yeteneklerine bakılmaksızın idari kadrolara inen-çıkan kişiler...

Üçüncüsü de "bizdendir" adı altında işe alınan yığınlar...

Son yeniden düzenleme bu sakıncayı ortadan kaldırabilecek bir öz taşıyor mu? Asla. Tamamen tersi, "İhdas edilen yeni kadrolarla" sürgün furyasına girişileceğini sürülenlerin yerine de yenilerinin alınacağını söylemek sanırım müneccimlik olmasa gerek.

Gelelim "Kurumun gelişen hizmetleri" ne...

Yabancı kaynaklı dizi ve filmlerle doldurulmuş ve daha da doldurulacak olan "artan yayın saatleri" mi gelişen hizmetler?

Yoksa miadını doldurmuş araç gereçlerin bakımı mı sözkonusu? Belki de yeni kameralar, yeni montaj masaları... Hadi canım sende. Personele vereceği maaşı parasını bulamayan bir idarenin yeni girişimlere atılması ancak hayalperestlik olur.

Geriye ne kaldı? "Teknolojideki farklılıklar". Açık söyleyelim, biz de anlayamadık. Bir anlamış çıkarsa, konu ihtisasımız dışı olduğundan boyun büker dinleriz.

Bütün bunlar gösteriyor ki "yeniden düzenlemeye" gösterilen nedenler kof gerçekler.

Öyleyse TRT neden yeniden düzenleniyor?

İŞTE BUNU ZAMAN GÖSTERECEK!

Televizyonda Bugün

19.00 HABERLER

19.10 HEIDI

Dizinin bugün yayınlanacak olan 15. bölümünde Heidi ve Peter, Yuki adlı keçiyi beslerler ve onu kesilmekten kurtarırlar.

19.30 BIR SOLIST

Cumhur Atalay'ın hazırladığı programda sanatçı Nuri Sesigüzel ekrana gelecek.

19.50 ÇOCUK VE SORUNLARI

Eğitim programı.

20.30 HABERLER

21.20 TEVFIK FIKRET

Tevfik Fikret'in ölüm yıldönümü nedeniyle düzenlenen programda özgürlük şairimiz şiirleriyle anılacak.

21.45 TV'DE SINEMA

Bu gece TV'de sinemada güldürü tarzında işlenmiş "MONTİ'NİN BENZERİYDİM" adlı bir İkinci Dünya Savaşı filmi yeralıyor.

23.30 HABERLER

TV'de HABER YORUM MAGAZİN

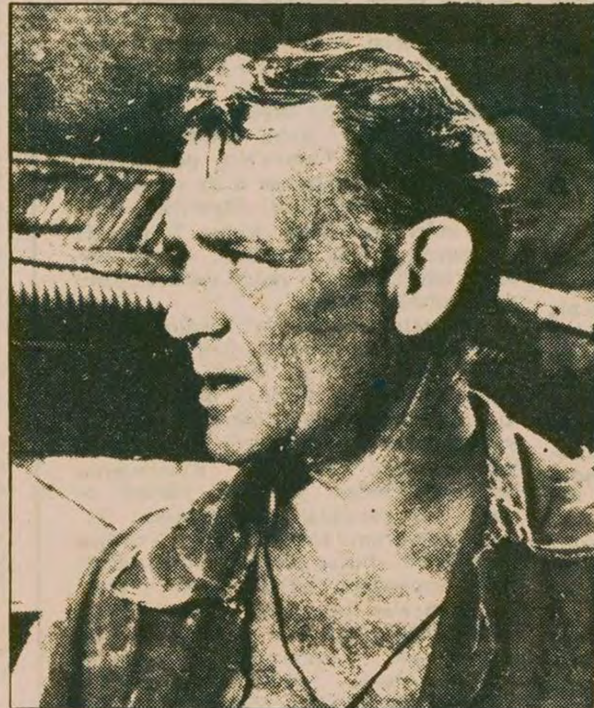
TV'DE SİNEMA

21.25

MONTİ'NİN BENZERİYDİM

Yönetmen: John Guiller
Oyuncular: John Mills, Cecil Parker
Yapım Yılı: 1959

İkinci Dünya Savaşı sırasında İngilizlerin çıkarma yapacağını haber alan Almanlar, İngilizleri adım adım izlerler. Aslında böyle bir çıkarmadan İngilizlerin haberi bile yoktur. Almanları şaşırtmak için bir oyun hazırlanır. Monti'nin benzeri bir tiyatrocu bulunur. Bulunan adama Monti'yi iyi oynaması için bütün ayrıntılar anlatılır ve oyun hedefine ulaşır. Almanlar neden sonra aldatıldıklarını anlarlar. Nazi ordusuyla alay eden, izlenebilecek, güzel bir film.

John Mills

19.50

Çocuk ve sorunları

Çocuk ve Sorunları dizisinin "Çocuklar ve Büyükler" adlı bu programında, çocuk-anne ve baba ilişkileri konu ediliyor. Program Profesör Doktor Atalay Yörükoğlu tarafından yorumlanan ve toplumun çeşitli kesimlerinde yaşayan çocuklar ve onların anne babaları ile yapılan bir dizi röportajdan oluşuyor.

Radyoda neler var?

TRT–I

Saat 11.05'te Ahmet Melik'ten şarkılar adlı programda sanatçı Sadettin Kaynak dört "Hüseyni" şarkı söyleyecek.

TRT–2

Saat 12.45'te Mehmet Özbek'in hazırladığı "Türkülerimizin Dünü ve Bugünü" adlı program yayınlanacak.

TRT–3

Saat 10.30'da "Ülkeler ve Müzikleri" adlı programı izleyebilirsiniz.